

Βρυξέλλες, 7.3.2017
COM(2017) 115 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Έκθεση εκ των υστέρων αξιολόγησης του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» (2007-2013)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
1.1	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ	3
1.2	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.....	3
1.3	ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	3
2	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	8
2.1	ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	8
2.2	ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	11
2.3	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	13
2.4	ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ.....	18
2.5	ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ.....	20
2.6	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	26
3	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	30

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η απόφαση για τη θέσπιση του ειδικού προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» απαιτεί από την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση εκ των υστέρων αξιολόγησης για την περίοδο 2007-2013¹. Αυτή η εκ των υστέρων αξιολόγηση² διενεργήθηκε από ανεξάρτητο εξωτερικό αξιολογητή με τη βοήθεια των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται σ' αυτή την αξιολόγηση. Η έκθεση είναι δομημένη με βάση τα κύρια κριτήρια αξιολόγησης και τις αντίστοιχες ερωτήσεις. Αυτά περιλαμβάνουν τη συνάφεια, τη συνοχή και τη συμπληρωματικότητα, την αποτελεσματικότητα, τον αντίκτυπο και τη βιωσιμότητα, την αποδοτικότητα και τις δυνατότητες απλούστευσης, καθώς και την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία.

1.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Η τελική αξιολόγηση του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» βασίζεται στα ακόλουθα στοιχεία:

- εκτενή ανασκόπηση των διαθέσιμων εγγράφων τεκμηρίωσης για 284 επιδοτήσεις δράσεων και 50 επιδοτήσεις λειτουργίας που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» 2007-2013·
- ανασκόπηση των εγγράφων τεκμηρίωσης του προγράμματος, όπως της απόφασης θέσπισης του προγράμματος, των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας και προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για επιδοτήσεις και δημόσιες συμβάσεις προμηθειών·
- ανασκόπηση των σχετικών εγγράφων πολιτικής της ΕΕ, των αποφάσεων θέσπισης συναφών προγραμμάτων της ΕΕ κ.λπ·
- ποσοτική ανάλυση 334 σχεδίων του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» (επιδοτήσεων δράσεων και επιδοτήσεων λειτουργίας)·
- ανάλυση 97 απαντήσεων στη διαδικτυακή έρευνα, στην οποία συμμετείχαν δικαιούχοι επιδοτήσεων·
- καταγραφή 33 επακόλουθων συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν με συντονιστές σχεδίων/οργανισμών που έλαβαν επιδοτήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» 2007-2013, οι οποίοι συμμετείχαν στη διαδικτυακή έρευνα·
- συνεντεύξεις με υπαλλήλους της Επιτροπής που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

1.3 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» θεσπίστηκε με την απόφαση 2007/126/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2007, ως μέρος του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη». Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε για επτά έτη, από το 2007 έως το 2013. Πρόκειται για τη συνέχεια του προγράμματος-πλαisiού για την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις (AGIS) (2003-2007).

Το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» κάλυψε έναν από τους τέσσερις στόχους του προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη», ήτοι την ανάγκη προαγωγής της δικαστικής συνεργασίας και δημιουργίας ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης σε ποινικά θέματα σύμφωνα με τις αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισης. Ένας από τους σκοπούς της δημιουργίας του ήταν επίσης η θέσπιση ενός μηχανοργανωμένου συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών για τα ποινικά δεδομένα.

¹ Άρθρο 16 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της απόφασης 2007/126/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2007, για τη θέσπιση, κατά την περίοδο 2007 έως 2013, του ειδικού προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη», ως μέρος του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη». <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007D0126&from=EL>

² Η έκθεση εκ των υστέρων αξιολόγησης του εξωτερικού αξιολογητή δημοσιεύεται εδώ: Κύρια έκθεση: http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf, παραρτήματα: http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_annex_1_quantitative_analysis.pdf, http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_annex_2.pdf

Η μεσοπρόθεσμη έκθεση αξιολόγησης του εξωτερικού αξιολογητή δημοσιεύεται εδώ: http://ec.europa.eu/justice/funding/jpen/interim_evaluation_report_2011_en.pdf

Οι πέντε γενικοί στόχοι του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη», που ορίζονται στο άρθρο 2 της απόφασης, είναι οι ακόλουθοι:

- προαγωγή της δικαστικής συνεργασίας με σκοπό τη συμβολή στη δημιουργία ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης για ποινικές υποθέσεις με βάση την αμοιβαία αναγνώριση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη·
- προαγωγή της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, εφόσον αυτό απαιτείται για τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας.
- προαγωγή του περιορισμού των υφιστάμενων νομικών εμποδίων στην ομαλή λειτουργία της δικαστικής συνεργασίας, προκειμένου να ενισχυθεί ο συντονισμός των ερευνών, και να αυξηθεί η συμβατότητα των υφιστάμενων δικαστικών συστημάτων στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να δίδεται η κατάλληλη συνέχεια στις έρευνες των υπηρεσιών επιβολής του νόμου των κρατών μελών·
- βελτίωση των επαφών και της ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ, αφενός μεν, των νομικών, δικαστικών και διοικητικών αρχών, αφετέρου δε, των ασκούντων νομικά επαγγέλματα: δικηγόρων και άλλων επαγγελματιών που εμπλέκονται στις εργασίες του δικαστικού τομέα, καθώς και ενίσχυση της κατάρτισης των μελών του δικαστικού σώματος, προκειμένου να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη·
- περαιτέρω βελτίωση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων και των κατηγορουμένων.

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη», που ορίζονται στο άρθρο 3 της απόφασης, είναι οι ακόλουθοι:

- ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας·
- βελτίωση της αμοιβαίας γνώσης των νομικών και δικαστικών συστημάτων για ποινικές υποθέσεις των κρατών μελών και προαγωγή και ενίσχυση της δικτύωσης, της αμοιβαίας συνεργασίας, της ανταλλαγής και της διάδοσης πληροφοριών, εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών·
- εξασφάλιση της ορθής υλοποίησης, της σωστής και συγκεκριμένης εφαρμογής και της αξιολόγησης των μέσων της Ένωσης στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις·
- βελτίωση της ενημέρωσης σχετικά με τα νομικά συστήματα των κρατών μελών και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη·
- προαγωγή της κατάρτισης των δικαστικών, των δικηγόρων και άλλων επαγγελματιών που εμπλέκονται στις εργασίες του δικαστικού τομέα σε θέματα ενωσιακού και κοινοτικού δικαίου·
- αξιολόγηση των γενικών όρων για την ανάπτυξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης·
- ανάπτυξη και υλοποίηση ενός μηχανοργανωμένου συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών για τα ποινικά μητρώα και υποστήριξη μελετών για την ανάπτυξη άλλων τύπων ανταλλαγής πληροφοριών.

Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων, το πρόγραμμα χρηματοδότησε δραστηριότητες μέσω τριών διαφορετικών ειδών χρηματοδοτικής στήριξης: επιδοτήσεις δράσεων· επιδοτήσεις λειτουργίας· και συμβάσεις προμηθειών³.

³ Άρθρο 7 της απόφασης 2007/126/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2007, για τη θέσπιση, κατά την περίοδο 2007 έως 2013, του ειδικού προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη», ως μέρος του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη», <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007D0126&from=EL>

Επιδοτήσεις δράσεων χορηγήθηκαν για ειδικά διακρατικά σχέδια ενωσιακού ενδιαφέροντος, εθνικά σχέδια για την προετοιμασία ή τη συμπλήρωση διακρατικών σχεδίων ή μέτρων της Ένωσης και εθνικά σχέδια που συμβάλλουν στην ανάπτυξη καινοτόμων μεθόδων και/ή τεχνολογιών που δύνανται να μεταφερθούν.

Επιδοτήσεις λειτουργίας χορηγήθηκαν είτε σε ΜΚΟ και άλλους φορείς που επιδιώκουν σκοπούς γενικού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης· είτε στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών (ΕΔΚΔ), ειδικά για τη συγχρηματοδότηση δαπανών που συνδέονται με τις μόνιμες εργασίες του προγράμματος κατάρτισης στον δικαστικό τομέα του Δικτύου⁴.

Η Επιτροπή χρησιμοποίησε επίσης τη χρηματοδότηση του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων σχετικά με ειδικές δράσεις που ήταν σημαντικές για την Επιτροπή. Αυτές αφορούσαν μελέτες, έρευνες και τη δημιουργία και υλοποίηση ειδικών σχεδίων ΤΠ για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής και διάδοσης πληροφοριών.

Το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας για το 2010 περιλάμβανε ειδικές επιδοτήσεις δράσεων για τη συγχρηματοδότηση ευρωπαϊκών σχεδίων στον τομέα της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Το 2013 εκδόθηκε ειδική πρόσκληση υποβολής προτάσεων για τη χρηματοδότηση σχεδίων δικαστικής κατάρτισης.

Στόχος του προγράμματος ήταν η υποστήριξη των ακόλουθων ομάδων-στόχων: των ασκούντων νομικά επαγγέλματα· των εκπροσώπων υπηρεσιών αρωγής θυμάτων· άλλων επαγγελματιών που εμπλέκονται στις εργασίες του δικαστικού τομέα· των εθνικών αρχών· και του κοινού της ΕΕ γενικότερα.

Ο συνολικός προβλεπόμενος προϋπολογισμός του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» για την περίοδο από τον Ιανουάριο του 2007 έως τον Δεκέμβριο του 2013 ήταν 196 εκατομμύρια ευρώ (βλ. πίνακα 1-1 Προβλεπόμενη κατανομή του προϋπολογισμού για το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» 2007-2013)⁵.

Πίνακας 1-1 Προβλεπόμενη κατανομή του προϋπολογισμού για το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» 2007-2013

	Επιδοτήσεις δράσεων	Επιδοτήσεις λειτουργίας ⁶	Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών	Σύνολο
	Αξία (ευρώ)	Αξία (ευρώ)	Αξία (ευρώ)	Αξία (ευρώ)
2007	22 000 000	5 900 000	1 300 000	29 200 000
2008	18 800 000	6 000 000	5 000 000	29 800 000
2009	14 900 000	8 500 000	7 000 000	30 400 000
2010	17 000 000	5 000 000	4 000 000	26 000 000
2011	14 500 000	6 500 000	6 000 000	26 500 000
2012	13 450 000	7 500 000	6 000 000	26 950 000
2013	15 210 000	7 660 000	4 640 000	27 510 000
Σύνολο	114 860 000	49 560 000	31 940 000	196 360 000

Πηγή: Πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» — Ετήσια προγράμματα εργασίας (2007-2013)

⁴ Άρθρο 6 της απόφασης 2007/126/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2007, για τη θέσπιση, κατά την περίοδο 2007 έως 2013, του ειδικού προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη», ως μέρος του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη», <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007D0126&from=EL>

⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 13 της απόφασης 2007/126/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2007, για τη θέσπιση, κατά την περίοδο 2007 έως 2013, του ειδικού προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη», ως μέρος του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη», «οι δημοσιονομικοί πόροι που χορηγούνται στις δράσεις οι οποίες προβλέπονται στο πρόγραμμα εγγράφονται στις ετήσιες πιστώσεις του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι διαθέσιμες ετήσιες πιστώσεις εγκρίνονται από τη δημοσιονομική αρχή εντός των ορίων του δημοσιονομικού πλαισίου.»

⁶ Τα κονδύλια των επιδοτήσεων λειτουργίας περιλαμβάνουν και τους πόρους που χορηγήθηκαν σε μονοπώλια και σε συμβάσεις-πλαίσια εταιρικής σχέσης.

Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδοτικής στήριξης στο πλαίσιο του προϋπολογισμού του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» χορηγήθηκε σε επιδοτήσεις δράσεων (64 %). Οι επιδοτήσεις λειτουργίας για τη συγχρηματοδότηση των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας ΜΚΟ και των δαπανών που συνδέονται με τις μόνιμες εργασίες του προγράμματος του ΕΔΚΔ ανήλθαν στο 20 % του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος. Το υπόλοιπο ποσό του προϋπολογισμού χορηγήθηκε σε δημόσιες συμβάσεις προμηθειών⁷.

Όπως περιγράφεται ανωτέρω, η χρηματοδότηση του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» διατέθηκε μέσω επιδοτήσεων δράσεων και επιδοτήσεων λειτουργίας, συμβάσεων-πλαίσιων εταιρικής σχέσης και δημόσιων συμβάσεων προμηθειών. Ο Πίνακας 1-2 παρουσιάζει συνοπτικά τις διάφορες δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν ανά έτος της περιόδου υλοποίησης του προγράμματος. Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για επιδοτήσεις δράσεων και επιδοτήσεις λειτουργίας μεταξύ του 2011 και του 2012 αφορούν και τα δύο έτη.

Πίνακας 1-2 Αριθμός δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν ανά έτος

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012	2013	ΣΥΝΟΛΟ
Επιδοτήσεις δράσεων	56	41	32	49	53	-	-	49	280
Επιδοτήσεις για ειδικές δράσεις	-	-	2	-	2	-	-	-	4
Επιδοτήσεις λειτουργίας	5	7	13	8	-	10	7	7	50
ΣΥΝΟΛΟ	61	48	47	57	55	10	7	56	334

Σημείωση: ο πίνακας διαφέρει από τον αριθμό των σχεδίων που υποβλήθηκαν σε ανάλυση για την παρούσα αξιολόγηση, επειδή δεν υπήρχε διαθέσιμη τεκμηρίωση για όλα τα σχέδια.

Τα σχέδια του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» υλοποιήθηκαν κατά κύριο λόγο με επικεφαλής εθνικές αρχές, όπως υπουργεία δικαιοσύνης/εσωτερικών (22 % όλων των επικεφαλής οργανισμών), ακολουθούν εθνικές ΜΚΟ/πλατφόρμες/δίκτυα (18 %), ευρωπαϊκά δίκτυα/πλατφόρμες/φόρουμ (17 %) και άλλα ινστιτούτα εκπαίδευσης/κατάρτισης (10 %).

Αυτή η εικόνα συνάδει με τις διατάξεις της απόφασης θέσπισης του προγράμματος σχετικά με τους οργανισμούς που έχουν πρόσβαση στο πρόγραμμα.

Οι επιδοτήσεις δράσεων χορηγήθηκαν σε οργανισμούς που συνεργάστηκαν στο πλαίσιο εταιρικών σχέσεων. Η σύνθεση των εταιρικών σχέσεων δείχνει ότι οι εταίροι ήταν κατά κύριο λόγο εθνικές ΜΚΟ, συμπεριλαμβανομένων εθνικών πλατφορμών και δικτύων, πανεπιστήμια και εθνικές αρχές. Οι εν λόγω εταίροι αντιπροσωπεύουν το 19 %, το 16 % και το 15 % αντίστοιχα του συνόλου. Η σύνθεση των εταιρικών σχέσεων δεν αναφέρεται συγκεκριμένα στην απόφαση θέσπισης του προγράμματος⁸.

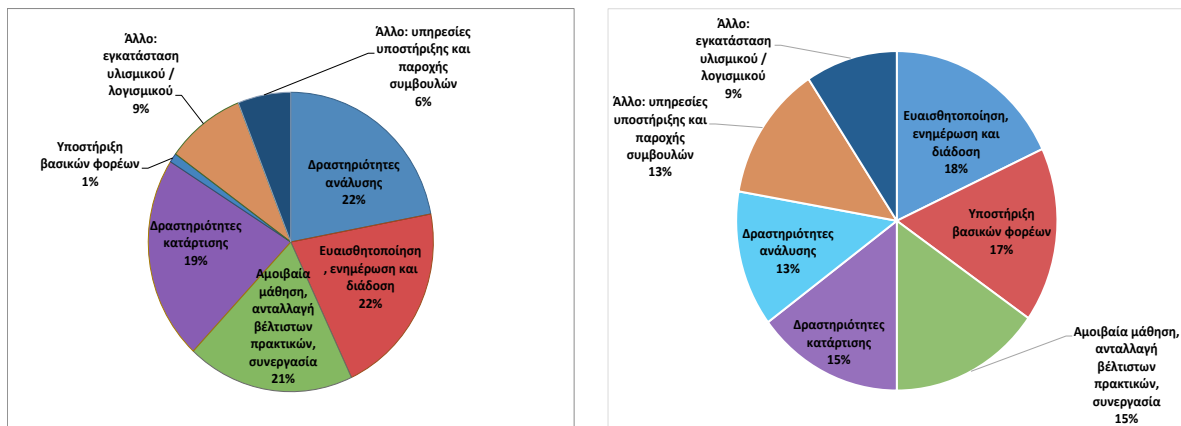
Στο διάγραμμα 1-1 κατωτέρω παρουσιάζονται τα κύρια είδη δραστηριοτήτων που έλαβαν επιδοτήσεις δράσεων (αριστερά) και επιδοτήσεις λειτουργίας (δεξιά) από το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη». Τα περισσότερα σχέδια που χρηματοδοτήθηκαν μέσω επιδοτήσεων δράσεων επικεντρώθηκαν σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και διάδοσης (22 %). Ακολουθούν οι δραστηριότητες ανάλυσης (22 %), οι δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης, ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, συνεργασίας (21 %) και οι δραστηριότητες κατάρτισης (19 %).

Οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν μέσω επιδοτήσεων λειτουργίας ήταν κυρίως δραστηριότητες ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και διάδοσης (18 %). Ακολουθεί η υποστήριξη βασικών φορέων

⁷ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 2.
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

⁸ Στο ίδιο, σ. 4.

(17 %), οι δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης, ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, συνεργασίας (15 %) και οι δραστηριότητες κατάρτισης (15 %).

Διάγραμμα 1-1 Επιδοτήσεις δράσεων του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» ανά κύρια δραστηριότητα (αριστερά) και επιδοτήσεις λειτουργίας του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» ανά κύρια δραστηριότητα (δεξιά)

Οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών επικεντρώθηκαν σε τρεις κύριες δραστηριότητες, όπως η εκπόνηση μελετών, η οργάνωση εκδηλώσεων και συνεδριάσεων και η παροχή ΤΠ.

Δημόσιες συμβάσεις χρησιμοποιήθηκαν επίσης για τη συντήρηση του δικτυακού τόπου e-Justice. Δημόσιες συμβάσεις συνήφθησαν επίσης για την προμήθεια υπηρεσιών εμπειρογνομόνων στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας και ελέγχου για τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία⁹.

⁹ Στο ίδιο, σ. 4.

2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

2.1 ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η συνάφεια του προγράμματος αξιολογείται ως προς τον βαθμό που οι ενέργειές του ανταποκρίνονται εύλογα στους στόχους του, τις ευρύτερες ανάγκες πολιτικής της ΕΕ και τις ανάγκες των ομάδων-στόχων.

Από την ανάλυση των στόχων και των προτεραιοτήτων του προγράμματος προκύπτει ότι, ενώ ήταν σε μεγάλο βαθμό συγκεκριμένοι, εφικτοί και ρεαλιστικοί, δεν ήταν μετρήσιμοι ή (στις περισσότερες περιπτώσεις) χρονικά προσδιορισμένοι. Με την πάροδο του χρόνου, οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων περιείχαν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις προσδοκίες των προσκλήσεων από τα χρηματοδοτούμενα σχέδια (όσον αφορά διάφορες προτεραιότητες). Οι στόχοι των περισσότερων τομέων προτεραιότητας ήταν ευθυγραμμισμένοι με τους στόχους και τις πολιτικές της ΕΕ, ιδίως στο δεύτερο μισό του προγράμματος¹⁰.

Η συνάφεια με τους εν λόγω στόχους και με τις ευρύτερες πολιτικές προτεραιότητες της ΕΕ ήταν βασικό κριτήριο επιλογής σε όλες τις προσκλήσεις για επιδοτήσεις δράσεων ή για επιδοτήσεις λειτουργίας. Από την αξιολόγηση των επιχειρησιακών στόχων των δικαιούχων των επιδοτήσεων δράσεων και των επιδοτήσεων λειτουργίας προκύπτει ότι οι επιχειρησιακοί στόχοι των σχεδίων ήταν ευθυγραμμισμένοι με τους στόχους του προγράμματος. Επιπλέον, με βάση την ανάλυση των επιδοτήσεων δράσεων και των επιδοτήσεων λειτουργίας, όλες οι ενέργειες που χρηματοδοτήθηκαν μέσω επιδοτήσεων δράσεων και οι περισσότερες ενέργειες που χρηματοδοτήθηκαν μέσω επιδοτήσεων λειτουργίας ήταν σαφώς ευθυγραμμισμένες με τις προτεραιότητες του προγράμματος¹¹.

Τα είδη δραστηριοτήτων που καλύφθηκαν από το πρόγραμμα ήταν επίσης ιδιαίτερα συναφή με τους στόχους του προγράμματος και συνάδουν με το άρθρο 4 («επιλέξιμες δράσεις») της απόφασης 2007/126/ΔΕ του Συμβουλίου για το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη». Πολλές από τις δράσεις που επιλέχθηκαν για επιδοτήσεις ή δημόσιες συμβάσεις από το 2007 έως το 2013 υπάγονται στις κατωτέρω κατηγορίες:

- *δραστηριότητες κατάρτισης*, κυρίως για δικαστικούς ή ασκούντες νομικά επαγγέλματα·
- *αμοιβαία μάθηση/ανταλλαγές* μεταξύ αρχών/οργανισμών στα κράτη μέλη (π.χ. μέσω συμποσίων, σεμιναρίων και της διάδοσης καλών πρακτικών)·
- *ανάπτυξη και/ή εγκατάσταση υλισμικού/λογισμικού* για τη διευκόλυνση των δικαστικών διαδικασιών και της πρόσβασης σε πληροφορίες για τη δικαιοσύνη σε επίπεδο ΕΕ και/ή σε εθνικό επίπεδο (ηλεκτρονική δικαιοσύνη)·
- *υπηρεσίες υποστήριξης και παροχής συμβουλών* (συμπεριλαμβανομένων δικτυακών τόπων ενημέρωσης και παροχής συμβουλών)·
- *δραστηριότητες έρευνας και ανάλυσης* για την αξιολόγηση της εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ στα κράτη μέλη ή για τη χαρτογράφηση των εθνικών νομοθετικών πλαισίων, με στόχο την αξιολόγηση της συμβατότητάς τους με τη νομοθεσία της ΕΕ. Στο πλαίσιο των εν λόγω δραστηριοτήτων διερευνήθηκαν επίσης μέθοδοι για την εφαρμογή διαφόρων μορφών δικαιοσύνης (π.χ. αποκαταστατική δικαιοσύνη ή εναλλακτικές λύσεις αντί για την κράτηση) και/ή αναλύθηκαν τα εμπόδια για τη δικαιοσύνη στην ΕΕ. Ορισμένες δραστηριότητες περιλάμβαναν την αξιολόγηση των εμποδίων για την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ και την αμοιβαία εμπιστοσύνη¹².

Επιπλέον, χορηγήθηκαν επιδοτήσεις σε πολλές από τις βασικές οργανώσεις που συμμετέχουν στην προώθηση ενός κοινού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης. Για παράδειγμα, χορηγήθηκαν επιδοτήσεις σε μεγάλα ευρωπαϊκά δίκτυα και ΜΚΟ που ασχολούνται με την κατάρτιση (π.χ. ΕΔΚΔ), την επιμέλεια (Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής — CEP), τα νομικά

¹⁰ Στο ίδιο, σ. 5.

¹¹ Στο ίδιο, σ. 7.

¹² Για παράδειγμα, στο πλαίσιο ενός σχεδίου για τη σύσταση «Συμβουλευτικής Επιτροπής Νομικών Εμπειρογνομόνων» συζητήθηκαν τα εμπόδια για τη δικαστική συνεργασία/την αμοιβαία εμπιστοσύνη στην ΕΕ και προτάθηκαν τρόποι για τη βελτίωση της κατάστασης.

δικαιώματα (Συμβουλές για τα Ατομικά Δικαιώματα στην Ευρώπη — AIRE), την υποστήριξη των θυμάτων (Victim Support Europe — VSE), την προστασία των υπόπτων και των κατηγορουμένων (Fair Trials) και την αποκαταστατική δικαιοσύνη (Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Αποκαταστατική Δικαιοσύνη — EFRJ)¹³.

Δεδομένου ότι το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» επικεντρώθηκε στη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης (και είχε ως στόχο να υποστηρίξει τη δημιουργία ενός δικαστικού χώρου σε επίπεδο ΕΕ), η συμμετοχή εταίρων και τελικών δικαιούχων από τα διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ στο πρόγραμμα ήταν επίσης ιδιαίτερα σημαντική. Το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» χρηματοδότησε επίσης και εθνικές ενέργειες (40 από τις 284 επιδοτήσεις δράσεων, βλ. κατωτέρω, 2.6.2 Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ και τους δικαιούχους των επιδοτήσεων). Αυτές οι ενέργειες ήταν συναφείς με το πρόγραμμα.

2.1.1 Προτεραιότητες που ορίστηκαν στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και στις επιλεγμένες ενέργειες και συνάφειά τους με την πολιτική

Στις κύριες νομοθετικές πράξεις που ισχύουν και που θεσπίστηκαν κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση χρονικής περιόδου περιλαμβάνονται πράξεις που προέβλεπαν την *αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων των κρατών μελών*, πράξεις που προέβλεπαν *εναλλακτικές λύσεις αντί για την κράτηση*, πράξεις που υποστηρίζουν τη *δικαστική συνεργασία για τη διεξαγωγή αποδείξεων* σε άλλα κράτη μέλη, πράξεις που θεσπίζουν διατάξεις για τα *δικονομικά δικαιώματα* και πράξεις για την *υποστήριξη των θυμάτων και την εγγύηση των δικαιωμάτων τους*.

Οι ετήσιες προτεραιότητες του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» αντανακλούν τις μεταβολές στην πολιτική της ΕΕ στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης¹⁴.

Η Επιτροπή εφάρμοσε και προώθησε διάφορα πρακτικά μέσα για την υποστήριξη των βασικών νομοθετικών πράξεων. Στόχος ήταν η βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας και της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων, καθώς και η ενίσχυση της πρόσβασης του κοινού στη δικαιοσύνη. Στα εν λόγω πρακτικά μέσα συγκαταλέγονται¹⁵:

- η *ευρωπαϊκή πύλη e-Justice* — ένας ενημερωτικός δικτυακός τόπος που απευθύνεται στο κοινό, στις επιχειρήσεις, στους ασκούντες νομικά επαγγέλματα και στους δικαστικούς και συγκεντρώνει πληροφορίες για τα δικαιώματα, τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τα εργαλεία που καλύπτουν τις διάφορες ανάγκες τους·
- το *Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS)* — ένα μηχανογραφημένο σύστημα που θεσπίστηκε για την αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις ποινικές καταδίκες μεταξύ των χωρών της ΕΕ·
- το *Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (EJN)* — ένα δίκτυο για την προώθηση της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικά θέματα μεταξύ των χωρών της ΕΕ·
- *δικαστική κατάρτιση*.

Από το 2010, οι προτεραιότητες που περιγράφονται στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και στα προγράμματα εργασίας έγιναν πιο συγκεκριμένες, μετρήσιμες, εφικτές, ρεαλιστικές και χρονικά προσδιορισμένες («SMART»), καθώς παρείχαν πιο συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με το αναμενόμενο περιεχόμενο των σχεδίων για κάθε προτεραιότητα. Επίσης, άρχισαν να προσαρμόζονται περισσότερο στις εξελίξεις στην πολιτική και τη νομοθεσία. Οι εν λόγω βελτιώσεις επήλθαν ως αποτέλεσμα θεσμικών μεταβολών στην Επιτροπή μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, με την οποία ανατέθηκαν μεγαλύτερες εξουσίες στην Επιτροπή στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Επιπλέον, το 2010, η Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης, Ελευθερίας και Ασφάλειας (ΓΔ JLS) χωρίστηκε στη ΓΔ Εσωτερικών Υποθέσεων και στη ΓΔ

¹³ *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 9
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

¹⁴ Στο ίδιο, σ. 11.

¹⁵ Στο ίδιο, σ. 10-11.

Δικαιοσύνης (το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» υπάχθηκε στη νέα ΓΔ Δικαιοσύνης) και ανατέθηκαν περισσότερες αρμοδιότητες και στις δύο Γενικές Διευθύνσεις¹⁶.

Οι ενέργειες που χρηματοδοτήθηκαν μέσω επιδοτήσεων δράσεων και επιδοτήσεων λειτουργίας στόχευαν κατά κύριο λόγο στην υποστήριξη της εφαρμογής της υφιστάμενης νομοθεσίας¹⁷. Επιπλέον, οι επιλεγμένες ενέργειες υποστήριζαν εμμέσως την ανάπτυξη νέων πολιτικών, καθώς διευκόλυναν την ανταλλαγή ιδεών και τη διεξαγωγή συζητήσεων σχετικά με τα εμπόδια για τη δικαιοσύνη/τη συνεργασία στην ΕΕ μεταξύ των υπουργείων δικαιοσύνης και των δικαστικών/των ασκούντων νομικά επαγγέλματα στην ΕΕ. Από τις 334 επιδοτήσεις, οι 16 αφορούσαν τη χαρτογράφηση και την παραγωγή συστάσεων πολιτικής¹⁸.

Το γεγονός ότι οι τομείς προτεραιότητας των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων συνοδεύονταν από μια περιγραφή του αναμενόμενου περιεχομένου των σχεδίων συνέβαλε στη συγκεκριμενοποίησή τους και βοήθησε τους αιτούντες να διασφαλίσουν ότι τα σχέδιά τους ήταν συναφή με τους στόχους της ΕΕ. Περαιτέρω, επειδή οι τομείς προτεραιότητας ακολουθούσαν τόσο πιστά τους στόχους του προγράμματος και τους στόχους πολιτικής της ΕΕ, ήταν πιο εύκολο οι επιλεγμένες ενέργειες να επιτύχουν και αυτούς τους στόχους.

Σχεδόν όλοι οι οργανισμοί που παρήγαγαν αυτά τα αποτελέσματα ήταν βασικές ευρωπαϊκές πλατφόρμες ή ΜΚΟ που διαδραματίζουν ηγετικό ρόλο στην παρακολούθηση συγκεκριμένων πτυχών της ποινικής δικαιοσύνης στην ΕΕ, και συγκεκριμένα η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής (CEP), το Συμβούλιο των Δικηγορικών Συλλόγων της Ευρώπης (CCBE), η Ευρωπαϊκή οργάνωση φυλακών και σωφρονιστικών υπηρεσιών (EuroPris), η Fair Trials International (FTI), το Διεθνές παρατηρητήριο δικαιοσύνης για ανηλικούς (International Juvenile Justice Observatory), η VSE και το Ιρλανδικό Συμβούλιο Ατομικών Ελευθεριών.

Επειδή οι ανωτέρω φορείς είναι δίκτυα με πεδίο δράσης σε όλη την ΕΕ και τεκμηριωμένη εμπειρογνωμοσύνη σ' αυτούς τους τομείς, είναι στην κατάλληλη θέση για την παροχή συστάσεων πολιτικής.

Οι υπηρεσίες που παρασχέθηκαν μέσω δημόσιων συμβάσεων με τη χρηματοδότηση του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» ήταν επίσης συναφείς με το πρόγραμμα και τους ευρύτερους στόχους της ΕΕ, καθώς επικεντρώθηκαν κυρίως στην ανάπτυξη της πύλης e-Justice και των επιμέρους στοιχείων της ή σε εκτιμήσεις επιπτώσεων και άλλες μελέτες για την υποστήριξη της περαιτέρω ανάπτυξης νομοθεσίας και πολιτικών για τη δημιουργία ενός κοινού χώρου ποινικής δικαιοσύνης στην ΕΕ¹⁹.

2.1.2 Συνάφεια του προγράμματος με τις ανάγκες της ομάδας-στόχου

Συνολικά, 70 από τους 97 φορείς που απάντησαν στη διαδικτυακή έρευνα ανέφεραν ότι πραγματοποίησαν αξιολογήσεις αναγκών για να υποστηρίξουν τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των σχεδίων τους. Εντούτοις, από την περαιτέρω ανάλυση της τεκμηρίωσης δεκαέξι αιτήσεων προέκυψε ότι μόλις έξι απ' αυτά είχαν αναπτυχθεί βάσει αξιολόγησης αναγκών. Είναι αλήθεια ότι δεν υπήρχε συγκεκριμένη απαίτηση διεξαγωγής αξιολόγησης αναγκών και παροχής αποδεικτικών στοιχείων για την υποστήριξή της. Εντούτοις, εάν οι αιτούντες επιδότηση είχαν όντως πραγματοποιήσει αξιολόγηση αναγκών, η εν λόγω αξιολόγηση θα τους είχε δώσει πολύ σαφέστερη εικόνα για τη συνάφεια του σχεδίου τους, θα είχε βελτιώσει την ποιότητα της μελέτης τους και θα αποτελούσε μια βάση αναφοράς για την αξιολόγηση της επιτυχίας του σχεδίου τους σε μεταγενέστερο στάδιο. Τα σχέδια που δεν βασίζονται σε αξιολόγηση αναγκών μπορεί μεν να είναι συναφή με τις ανάγκες των ομάδων-στόχων, αλλά σ' αυτή την περίπτωση υπάρχει ο κίνδυνος ότι θα μπορούσαν να είχαν αναπτυχθεί πιο συναφείς μέθοδοι ή μέσα για την υποστήριξη των εν λόγω ομάδων-στόχων²⁰.

¹⁶ Στο ίδιο, σ. 11.

¹⁷ Στο ίδιο.

¹⁸ Στο ίδιο.

¹⁹ Στο ίδιο, σ. 5.

²⁰ Στο ίδιο, σ.13-14.

Από τους 97 φορείς που απάντησαν στη διαδικτυακή έρευνα, οι 69 (81,2 %) ανέφεραν ότι είχαν λάβει θετικά σχόλια από την ομάδα-στόχο ή τις ομάδες-στόχους σχετικά με τη συνάφεια του σχεδίου. Ένας από τους λόγους για τα αναφερόμενα υψηλά επίπεδα (81 %) θετικών σχολίων από τις ομάδες-στόχους ενδέχεται να είναι ότι το είδος των φορέων/οι φορείς που υλοποίησαν το σχέδιο ήταν το ίδιο/οι ίδιοι με τους φορείς που επωφελήθηκαν απ' αυτό. Πιο συγκεκριμένα, μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι δικαστικοί, οι ασκούντες νομικά επαγγέλματα κ.λπ. υπέβαλαν αίτηση για την παροχή κατάρτισης στους συναδέλφους τους παράλληλα με συναδέλφους τους από άλλα κράτη μέλη ή για να διοργανώσουν συναντήσεις με συναδέλφους/εμπειρογνώμονες από άλλα κράτη μέλη. Κατ' ανάλογο τρόπο, οι εθνικές αρχές υπέβαλαν αιτήσεις επιδότησης για να μπορέσουν να δημιουργήσουν συστήματα ποινικού μητρώου συμβατά με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS) και/ή άλλα μέσα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης για την εναρμόνιση των συστημάτων δικαιοσύνης τους με τα συστήματα άλλων κρατών μελών²¹.

2.2 ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

2.2.1 Συμπληρωματικότητα με άλλα προγράμματα της ΕΕ

Το άρθρο 12 της απόφασης 2007/126/ΔΕ του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» περιγράφει τις δυνατότητες συμπληρωματικότητας και δημιουργίας συνεργειών με άλλα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα «Αστική δικαιοσύνη», το πρόγραμμα «Πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας», το πρόγραμμα «Πρόληψη, ετοιμότητα και διαχείριση των συνεπειών της τρομοκρατίας και άλλων κινδύνων που συνδέονται με την ασφάλεια», το πρόγραμμα «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών» (που είναι γνωστό ως «κονδύλια SOLID») και το κοινοτικό στατιστικό πρόγραμμα.

Άλλα μέσα της ΕΕ με δυνατότητα συμπληρωματικότητας ή επικάλυψης με το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» ήταν, μεταξύ άλλων, το πρόγραμμα Δάφνη III, το πρόγραμμα «Θεμελιώδη δικαιώματα και ιθαγένεια» (FRC), το πρόγραμμα διά βίου μάθησης (LLP), το έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (ΠΠ7) και το «Ορίζοντας 2020», το νέο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ.

Τα εν λόγω προγράμματα ήταν παρόμοια με το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» όσον αφορά τους στόχους και τη θεματολογία τους. Εντούτοις, χάρη στο γεγονός ότι οι στόχοι του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» ήταν συγκεκριμένοι, αποφεύχθηκε πιο εύκολα η επικάλυψη με άλλα προγράμματα της ΓΔ Δικαιοσύνης, που διέφεραν από το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» από την άποψη:

- του τομέα δικαίου που αφορούν — το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» αφορά το ποινικό δίκαιο, το πρόγραμμα «Αστική δικαιοσύνη» το αστικό δίκαιο και το πρόγραμμα «Θεμελιώδη δικαιώματα και ιθαγένεια» τα θεμελιώδη δικαιώματα·
- του αντικειμένου στο οποίο εστιάζουν — όλα τα προγράμματα επικεντρώθηκαν στα θύματα, αλλά το πρόγραμμα «Πρόληψη των ναρκωτικών και σχετική ενημέρωση» (DPIP) και το πρόγραμμα Δάφνη III εστιάζονταν σε ειδικές ομάδες θυμάτων και μελέτησαν την πρόληψη των βλαβών και την παροχή βοήθειας μετά την επέλευση της βλάβης. Το πρόγραμμα «Πρόληψη των ναρκωτικών και σχετική ενημέρωση» και το πρόγραμμα Δάφνη III εστίαστηκαν επίσης περισσότερο στη θεραπεία και την προστασία, ενώ το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» επικεντρώθηκε περισσότερο στην εμπειρία των θυμάτων από το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης·
- των ομάδων-στόχων ή των αποτελεσμάτων — όπως στην περίπτωση του προγράμματος «Πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας», του προγράμματος Δάφνη III και του προγράμματος «Πρόληψη των ναρκωτικών και σχετική ενημέρωση».

²¹ Στο ίδιο, σ. 14

Επιπλέον, οι στόχοι των προγραμμάτων της ΓΔ CONNECT και του ΠΠ7 είναι συνεκτικοί με τους στόχους του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη», αλλά δεν υπάρχει απαραίτητα επικάλυψη μεταξύ τους²².

Το πρόγραμμα PROGRESS και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) χρηματοδότησαν και αυτά τη δικαστική κατάρτιση, αλλά με τρόπο συμπληρωματικό προς το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη»: το PROGRESS χρηματοδότησε την κατάρτιση των δικαστικών σε θέματα ισότητας των φύλων και καταπολέμησης των διακρίσεων (που δεν καλύπτονται από κανένα άλλο πρόγραμμα δικαιοσύνης), ενώ το ΕΚΤ χρηματοδότησε κατά κύριο λόγο την κατάρτιση σε εθνικό επίπεδο.

Αντιθέτως, η προστιθέμενη αξία της κατάρτισης που χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» ήταν ότι ήταν πάντοτε διακρατική (καθώς οι συμμετέχοντες επωφελήθηκαν από τη μάθηση σχετικά με άλλα κράτη μέλη και από την ενισχυμένη διακρατική συνεργασία).

Στον πίνακα 2-1 κατωτέρω παρουσιάζονται οι δυνατότητες συνοχής και συμπληρωματικότητας των στόχων και των θεματικών τομέων του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» με τα επιλεγμένα προγράμματα χρηματοδότησης της ΕΕ.

Πίνακας 2-1 Δυνατότητες συμπληρωματικότητας και επικάλυψης στόχων: πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» και προγράμματα ΕΕ

Δικαστική συνεργασία	Προαγωγή της συμβατότητας της νομοθεσίας	Ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών (στην ποινική δικαιοσύνη)	Ηλεκτρονική δικαιοσύνη	Κατάρτιση δικαστικών	Προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων και των κατηγορούμενων	Ποινική δικαιοσύνη
Πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη»	Πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη»	Πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη»	Πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη»	Πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη»	Πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη»	Πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη»
Πρόγραμμα «Αστική δικαιοσύνη»	Πρόγραμμα «Αστική δικαιοσύνη»		Πρόγραμμα «Αστική δικαιοσύνη»	Πρόγραμμα «Αστική δικαιοσύνη»		
Πρόγραμμα «Θεμελιώδη δικαιώματα και ιθαγένεια»				Πρόγραμμα «Θεμελιώδη δικαιώματα και ιθαγένεια»		
		Πρόγραμμα «Πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας»			Πρόγραμμα «Πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας»	Πρόγραμμα «Πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας»
				Δάφνη III	Δάφνη III	
			ΓΔ Connect			
		ΠΠ7 / Ορίζοντας 2020				

²² Στο ίδιο, σ. 16.

Κατά την κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας, η συμπληρωματικότητα και η συνοχή μεταξύ των προγραμμάτων της ΓΔ Δικαιοσύνης αυξάνονταν μέσω διωπηρεσιακών διαβουλεύσεων και διωπηρεσιακών ομάδων της Επιτροπής, στο πλαίσιο των οποίων η συμπληρωματικότητα και οι πιθανές επικαλύψεις στον προγραμματισμό συζητήθηκαν με άλλες ΓΔ. Η Επιτροπή παρουσίαζε το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας και τις προτεραιότητές της στην Επιτροπή Προγράμματος, για να προσδιορίσουν τα κράτη μέλη πιθανά ζητήματα συμπληρωματικότητας και συνοχής με άλλες πρωτοβουλίες της ΕΕ ή εθνικές πρωτοβουλίες²³.

2.2.2 Συμπληρωματικότητα σε επίπεδο σχεδίου

Στα στάδια επιλογής των σχεδίων, παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων του κύκλου προγραμματισμού, η Επιτροπή δεν χρησιμοποίησε μηχανισμούς για την ενίσχυση της συμπληρωματικότητας, εκτός από την ανταλλαγή πόρων (π.χ. πύλη e-Justice) με το πρόγραμμα «Αστική δικαιοσύνη».

Σε επίπεδο σχεδίου, οι δικαιούχοι των επιδοτήσεων επιδίωξαν τη δημιουργία συνεργειών με συναδέλφους τους ή άλλους οργανισμούς που υλοποιούσαν σχέδια χρηματοδοτούμενα από το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» ή άλλα προγράμματα της ΕΕ και/ή με έργα που χρηματοδοτήθηκαν από εθνικούς και διεθνείς μηχανισμούς.

Σχεδόν τα δύο τρίτα όσων απάντησαν στη διαδικτυακή έρευνα ανέφεραν ότι δημιουργήθηκαν κάποιες μορφές συνεργειες με άλλα σχέδια στο πλαίσιο του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» (29 %), με άλλα προγράμματα της ΕΕ (20 %), με εθνικά προγράμματα (20 %) ή διεθνή προγράμματα (5,5 %)²⁴. Εντούτοις, δεν έδωσαν όλοι οι απαντήσαντες παραδείγματα των συνεργειών που δημιούργησαν, επομένως δεν ήταν πάντοτε δυνατόν να επαληθευτούν αυτές οι πληροφορίες.

Οι δικαιούχοι των επιδοτήσεων επιδίωξαν να αυξήσουν τον αντίκτυπο των σχεδίων τους που χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» βασιζόμενοι στα ευρήματα άλλων σχεδίων, σχεδιάζοντάς τα με βάση τις καλές πρακτικές που είχαν προσδιοριστεί στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων και διαδίδοντας τα αποτελέσματα των σχεδίων τους σε δίκτυα που είχαν θεσπιστεί στο πλαίσιο άλλων σχεδίων.

Ένας από τους δικαιούχους ανέφερε ότι είχε διαδώσει τα αποτελέσματα του σχεδίου σε συναντήσεις τελικών χρηστών άλλου σχεδίου που χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα ΠΠ7 της ΓΔ Έρευνας. Ένας άλλος απαντήσας διευκρίνισε ότι είχε χρησιμοποιήσει κάποια από τα εργαλεία που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο σχεδίου που χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα διά βίου μάθησης. Τα αποτελέσματα των σχεδίων του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» διαδόθηκαν επίσης σε συνέδρια που διοργανώθηκαν με τη χρηματοδότηση άλλων προγραμμάτων της ΕΕ²⁵.

2.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ένα πρόγραμμα είναι αποτελεσματικό στον βαθμό που έχει επιτύχει τους στόχους του. Η επιτυχία του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» μπορεί επίσης να μετρηθεί με βάση τον βαθμό στον οποίο τα μεμονωμένα σχέδια του προγράμματος έχουν επιτύχει τους στόχους τους.

2.3.1 Επιτεύγματα του προγράμματος

Συνολικά, οι ενέργειες που υλοποιήθηκαν έχουν καλύψει τους στόχους του προγράμματος, ιδίως τους ειδικούς στόχους για την κατάρτιση των δικαστικών και τη δικαστική συνεργασία. Είναι δύσκολο να

²³ Στο ίδιο, σ. 20.

²⁴ 26 απαντήσαντες στην έρευνα (ή 27 % του συνόλου των απαντησάντων) ανέφεραν ότι δεν δημιουργήθηκαν συνεργειες και 11 απάντησαν «δεν γνωρίζω». Υπάρχει ένα μικρό πρόβλημα μεθοδολογίας όσον αφορά αυτά τα στοιχεία: δεν είχαν όλοι οι απαντήσαντες την επιλογή να απαντήσουν «όχι» ή «δεν γνωρίζω», γιατί αυτές οι δύο κατηγορίες προστέθηκαν αφού είχε ξεκινήσει ήδη η έρευνα. Συνολικά, 17 από τους απαντήσαντες που συμπεριλήφθηκαν στην παρούσα έκθεση δεν είχαν αυτή την επιλογή και, ως εκ τούτου, από τους 33 που δεν έδωσαν απάντηση σε αυτή την ερώτηση, οι 17 ενδέχεται να είχαν απαντήσει «όχι» ή «δεν γνωρίζω» εάν είχαν την επιλογή.

²⁵ *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 21

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο επιτεύχθηκαν τα αποτελέσματα των σχεδίων (σε σύγκριση με τα προβλεπόμενα αποτελέσματα). Αυτό συμβαίνει γιατί η υποχρέωση των αιτούντων επιδοτήσεων να προσδιορίσουν έναν μετρήσιμο στόχο για τα αποτελέσματά τους θεσπίστηκε προς το τέλος του προγράμματος. Βάσει των στοιχείων που ανέφεραν οι ίδιοι οι δικαιούχοι επιδοτήσεων, φαίνεται ότι τα περισσότερα σχέδια (περίπου το 70 %) ήταν αποτελεσματικά όσον αφορά την επίτευξη των προβλεπόμενων αποτελεσμάτων τους, ενώ σχεδόν τα δύο τρίτα κατάφεραν να επιτύχουν όλα τα αποτελέσματά τους²⁶.

Συνολικά, οι επιδοτήσεις δράσεων και οι επιδοτήσεις λειτουργίας του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» παρήγαγαν θετικά αποτελέσματα, ιδίως στους κατωτέρω τομείς²⁷:

- κατάρτιση των δικαστικών, που συνέβαλε στην ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, μολονότι δεν είναι δυνατόν να μετρηθεί ως ποιο βαθμό, και ωφέλησε σχεδόν 26 000 δικαστές, εισαγγελείς και άλλους επαγγελματίες σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη·
- βελτιωμένη συνεργασία μεταξύ των δικαστικών και των υπουργείων Δικαιοσύνης των κρατών μελών, με τη δημιουργία χιλίων σχεδόν εταιρικών σχέσεων, εκ των οποίων οι περισσότερες ήταν διμερείς·
- μεγαλύτερη συμβατότητα των κανόνων (ή καλύτερη κατανόηση των διαφορών), μέσω της εκπόνησης μελετών, της αμοιβαίας μάθησης και της προώθησης καλών πρακτικών με στόχο την εναρμόνιση των κανόνων. Μ' αυτόν τον τρόπο βελτιώθηκε επίσης η εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης των γνώσεων και των δεξιοτήτων των ατόμων που την εφαρμόζουν σε εθνικό επίπεδο·
- αντιμετώπιση διαφόρων εμποδίων στην τρέχουσα δικαστική συνεργασία μέσω της ανάπτυξης κατάλληλων υπηρεσιών, έρευνας, αμοιβαίας μάθησης και δικτύωσης. Κάποια από τα εμπόδια που αντιμετωπίστηκαν είναι: η έλλειψη κατανόησης και γνώσεων, διαύλων επικοινωνίας και πλατφορμών συνεργασίας, οι γλωσσικές διαφορές, κ.λπ.·
- ενίσχυση των ικανοτήτων των οργανισμών που παρέχουν υποστήριξη σε θύματα και κατηγορούμενους.

Το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» είχε αξιοσημείωτο αντίκτυπο στη βελτίωση της **δικαστικής συνεργασίας** μεταξύ των δικαστικών και των υπουργείων Δικαιοσύνης των κρατών μελών, μεταξύ άλλων και λόγω του αριθμού διμερών εταιρικών σχέσεων που δημιούργησε. Δημιουργήθηκαν τουλάχιστον 947 εταιρικές σχέσεις, εκ των οποίων οι 826 μεταξύ κρατών μελών. Στα αποτελέσματα των διακρατικών σχεδίων συγκαταλέγονται²⁸:

- η βελτίωση της διμερούς συνεργασίας μεταξύ των εισαγγελέων των κρατών μελών σε κοινές ομάδες έρευνας για διασυνοριακές υποθέσεις·
- η ενίσχυση της εμπειρογνομοσύνης σε θέματα παραπομπής στη δικαιοσύνη υπηκόων της ΕΕ που κατηγορούνται για εγκλήματα σε άλλο κράτος μέλος·
- ο κοινός διάλογος σχετικά με κοινά προβλήματα, μεταξύ άλλων μέσω της δημιουργίας διευρωπαϊκών ομάδων εργασίας όπως η Συμβουλευτική Επιτροπή Νομικών Εμπειρογνομόνων.

Το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» προήγαγε σαφώς τη **δικαστική συνεργασία και τη συμβατότητα** μεταξύ των κανόνων των κρατών μελών, ενώ παράλληλα συνέβαλε στη μείωση ορισμένων νομικών εμποδίων.

Το πρόγραμμα προήγαγε τη συμβατότητα των κανόνων μεταξύ των κρατών μελών μέσω²⁹:

- της βελτίωσης των γνώσεων σχετικά με τις διαφορές μεταξύ των νομοθεσιών/πρακτικών των κρατών μελών και του προσδιορισμού πιθανών λύσεων για τον περιορισμό των εν λόγω διαφορών·
- της προώθησης καλών πρακτικών και μεγαλύτερης εναρμόνισης·

²⁶ Στο ίδιο, σ. 22.

²⁷ Στο ίδιο, σ. 45.

²⁸ Στο ίδιο, σ. 26.

²⁹ Στο ίδιο, σ. 27.

- της ενίσχυσης του διαλόγου μεταξύ των προσώπων που είναι υπεύθυνα για τη διατήρηση και την τροποποίηση των κανόνων της ποινικής δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων με τη δημιουργία ομάδων εργασίας μεταξύ των κρατών μελών για τη συζήτηση και τον προσδιορισμό λύσεων όσον αφορά τα εμπόδια που παρακωλύουν την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ·
- της προώθησης της (καλύτερης) εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ μέσω της ενίσχυσης των γνώσεων των κρατών μελών σχετικά με αυτήν και της ικανότητάς τους να την εφαρμόζουν.

Προκειμένου να περιορίσει τα γλωσσικά εμπόδια, το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» όρισε ως προτεραιότητα για χρηματοδότηση την πρόσβαση σε υπηρεσίες διερμηνείας, χορηγώντας επιδοτήσεις για τη γλωσσική κατάρτιση των δικαστών και των εισαγγελέων και για την αξιολόγηση των γλωσσικών υπηρεσιών στα κράτη μέλη. Λόγω της μικρής κλίμακας της εν λόγω γλωσσικής κατάρτισης, είναι μάλλον απίθανο να είχε μεγάλο αντίκτυπο στον περιορισμό των γλωσσικών εμποδίων. Εντούτοις, συνέβαλε στην **κατάρτιση των δικαστικών** και στην προαγωγή της γλωσσικής κατάρτισης των ασκούντων νομικά επαγγέλματα³⁰, που αποτελεί προτεραιότητα για την Επιτροπή³¹.

Ένα από τα κύρια είδη δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν (47 επιδοτήσεις δράσεων συν 10 δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ύψους 4,2 εκατομμυρίων ευρώ) αφορούσε την παροχή υποστήριξης στα κράτη μέλη για την τροποποίηση των συστημάτων ποινικού μητρώου τους με στόχο να καταστούν συμβατά σε επίπεδο ΕΕ, ώστε να είναι δυνατή η ανταλλαγή των ποινικών μητρώων μέσω του ECRIS. Μολονότι οι εταίροι του σχεδίου επισήμαναν ορισμένα προβλήματα υλοποίησης όσον αφορά την εγκατάσταση του ECRIS στα κράτη μέλη, το ECRIS εγκαταστάθηκε επιτυχώς το 2012, γεγονός που σημαίνει ότι οι ενέργειες του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» σ' αυτόν τον τομέα στέφθηκαν τουλάχιστον εν μέρει με επιτυχία³².

Όσον αφορά την υποστήριξη που παρείχαν οι ενέργειες του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» για τη βελτίωση του **διαλόγου και των ανταλλαγών μεταξύ των κρατών μελών** και την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας, το πρόγραμμα έχει βελτιώσει τις επαφές και την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των νομικών, των δικαστικών και των διοικητικών αρχών. Τουλάχιστον 187 (από τις 334) χρηματοδοτούμενες ενέργειες συμπεριέλαβαν στα σχέδιά τους την αμοιβαία μάθηση, την ανταλλαγή καλών πρακτικών και τη συνεργασία. Οι εν λόγω ενέργειες συνέβαλαν στην ανταλλαγή πληροφοριών και στην αύξηση των επαφών μεταξύ των μελών των εθνικών δικαστικών σωμάτων. Οι εθνικές αρχές 21 κρατών μελών³³, συμπεριλαμβανομένων 15 υπουργείων Δικαιοσύνης, ήταν επικεφαλής μίας ή περισσότερων επιδοτήσεων του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη». Πολλές από αυτές τις επιδοτήσεις χρησιμοποιήθηκαν για την τροποποίηση των εθνικών συστημάτων ποινικού μητρώου, προκειμένου να καταστούν συμβατά με το ευρωπαϊκό σύστημα (ECRIS)³⁴.

Εκτός από τις ενέργειες που χρηματοδοτήθηκαν με επιδοτήσεις, η χρηματοδότηση του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» χρησιμοποιήθηκε επίσης για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων με συμβούλους για την ανάπτυξη και συντήρηση της πύλης e-Justice³⁵.

Συνολικά, 93 επιδοτήσεις του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» ύψους άνω των 44 εκατομμυρίων ευρώ (26 % του συνολικού προβλεπόμενου προϋπολογισμού για το πρόγραμμα κατά την περίοδο 2007-2013) χορηγήθηκαν συγκεκριμένα για την κατάρτιση δικαστικών και ασκούντων νομικά επαγγέλματα. Αυτή η κατάρτιση ωφέλησε 25 863 δικαστές, εισαγγελείς και άλλους επαγγελματίες κατά τη διάρκεια της αξιολογηθείσας περιόδου, ήτοι κατά μέσο όρο 3 695 δικαιούχους ετησίως. Το

³⁰ Στο ίδιο, σ. 27-28.

³¹ Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής του 2011 «Οικοδόμηση εμπιστοσύνης σε ένα σύστημα απονομής δικαιοσύνης για το σύνολο της ΕΕ: μια νέα διάσταση στην ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση» <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0551:FIN:EL:PDF>.

³² *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 28 http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

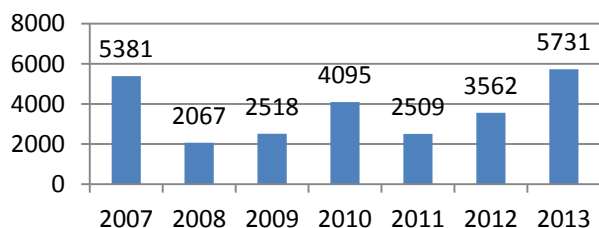
³³ Οι αρχές όλων των κρατών μελών εκτός από τις αρχές του Βελγίου, της Κύπρου, της Δανίας, της Ουγγαρίας, της Μάλτας, της Σουηδίας και της Σλοβακίας.

³⁴ *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 27 http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

³⁵ Στο ίδιο, σ. 28.

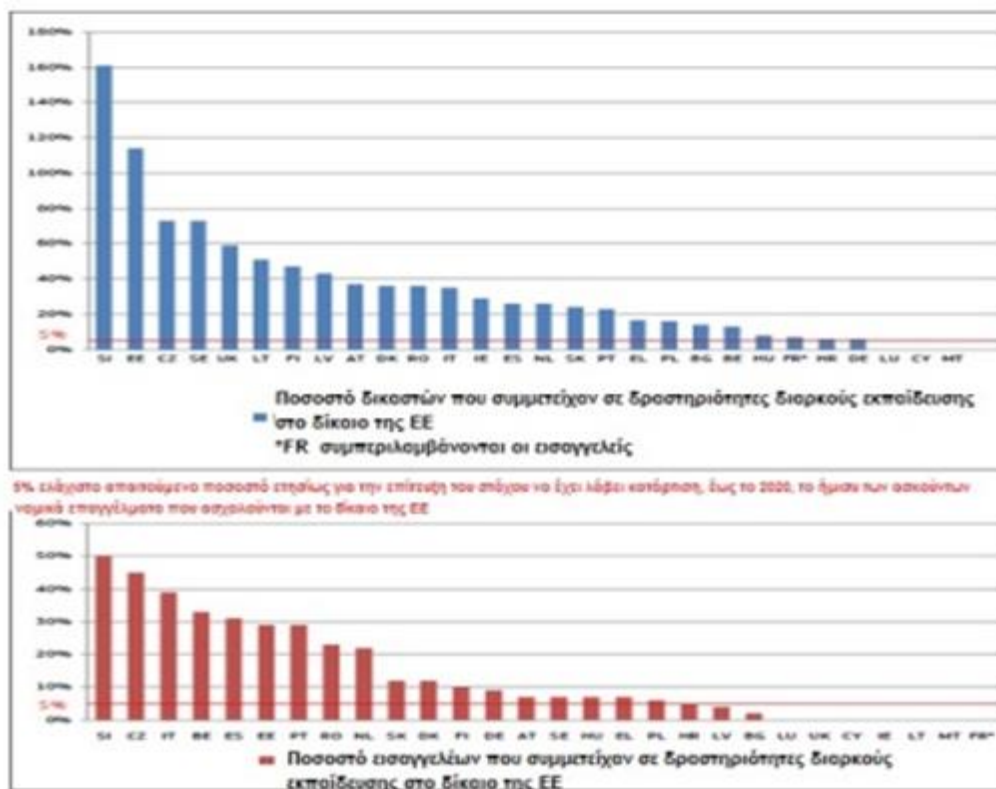
διάγραμμα 2-1 παρουσιάζει τον αριθμό των ασκούντων νομικά επαγγέλματα που συμμετείχαν σ' αυτές τις εκδηλώσεις κατάρτισης κάθε χρόνο. Σ' αυτές περιλαμβάνεται η κατάρτιση που χρηματοδοτήθηκε από επιδοτήσεις δράσεων, από συμβάσεις-πλαίσια εταιρικής σχέσης και από επιδοτήσεις λειτουργίας προς το ΕΔΚΔ.

Διάγραμμα 2-1 Αριθμός συμμετεχόντων που έλαβαν νομική κατάρτιση της ΕΕ με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» 2007-2013

Η Επιτροπή έχει θέσει ως στόχο να καταρτίσει το ήμισυ των ασκούντων νομικά επαγγέλματα στην ΕΕ (κατ' εκτίμηση 700 000 άτομα) έως το 2020. Για να τον επιτύχει, τουλάχιστον το 5 % όλων των ασκούντων νομικά επαγγέλματα σε κάθε κράτος μέλος πρέπει να λαμβάνουν κατάρτιση κάθε χρόνο έως το 2020, είτε η κατάρτιση διοργανώνεται σε τοπικό, εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο, από τοπικούς ή εθνικούς φορείς ή από φορείς σε επίπεδο ΕΕ³⁶. Μια έκθεση της Επιτροπής του 2014 σχετικά με την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση έδειξε ότι το 2013 ο στόχος για τους δικαστές επιτεύχθηκε (βλ. το γράφημα στο πάνω μέρος του διαγράμματος 2-2), ενώ ο στόχος ετήσιας κατάρτισης των εισαγγελέων επιτεύχθηκε σε 19 κράτη μέλη.

Διάγραμμα 2-2 Αριθμός δικαστών και εισαγγελέων που συμμετείχαν σε προγράμματα διαρκούς εκπαίδευσης στο κράτος μέλος τους και (για τους εισαγγελείς) στο εξωτερικό το 2013

Πηγή: European Judicial Training 2014. Τα στοιχεία περιλαμβάνουν την κατάρτιση που χρηματοδοτήθηκε μέσω άλλων προγραμμάτων της ΕΕ ή από οργανισμούς της ΕΕ, όπως τα προγράμματα PROGRESS, «Αστική δικαιοσύνη» και «Θεμελιώδη Δικαιώματα και Ιθαγένεια».

³⁶ COM(2011) 551 final «Οικοδόμηση εμπιστοσύνης σε ένα σύστημα απονομής δικαιοσύνης για το σύνολο της ΕΕ: μια νέα διάσταση στην ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση»: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0551:FIN:EL:PDF>

Μεγάλο ποσοστό των επιδοτήσεων του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» χορηγήθηκαν σε σχέδια που εστιάζονταν άμεσα ή έμμεσα στα δικαιώματα των θυμάτων και των κατηγορούμενων. Μία από τις βασικές συνεισφορές του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» στην οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης όσον αφορά τα δικαιώματα των θυμάτων και των κατηγορούμενων στην ΕΕ είναι η χρηματοδότηση πλατφορμών σε επίπεδο ΕΕ που δραστηριοποιούνται σ' αυτούς τους τομείς, και συγκεκριμένα:

- της Fair Trials International, που αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην «αλληλεπίδραση με ένα διεθνές κίνημα [δίκτυο] υπερασπιστών του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη [επαγγελματιών του τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων] και στην υποστήριξή του» και
- της Victim Support Europe (VSE), που είναι ένα δίκτυο εθνικών οργανισμών υποστήριξης θυμάτων που προάγει την κατοχύρωση και ανάπτυξη των δικαιωμάτων των θυμάτων και των υπηρεσιών που παρέχονται σ' αυτά σε όλες τις χώρες της Ευρώπης³⁷.

2.3.2 Επιτεύγματα των σχεδίων

Η πλειονότητα των σχεδίων (περίπου το 70 %) ήταν αποτελεσματικά ως προς την επίτευξη των προβλεπόμενων αποτελεσμάτων και των στόχων τους. Εντούτοις, περίπου το ένα τρίτο των σχεδίων δεν ήταν εξίσου αποτελεσματικά, γιατί δεν πέτυχαν όλους τους στόχους τους (βλ. πίνακα 2-2). Σε ελάχιστες μόνο περιπτώσεις (περίπου στο 5 % όλων των ολοκληρωμένων σχεδίων) το γεγονός αυτό επηρέασε σημαντικά την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων του σχεδίου. Μολονότι ορισμένα από τα εμπόδια που προέκυψαν οφείλονταν σε απρόβλεπτους εξωτερικούς παράγοντες, κάποια θα μπορούσαν να είχαν προσδιοριστεί και μετριάσει στο πλαίσιο μιας στρατηγικής αξιολόγησης κινδύνων.

Πίνακας 2-2 Παράγοντες που προκάλεσαν τα προβλήματα υλοποίησης των σχεδίων

Παράγοντας του προβλήματος	Αριθ. σχεδίων που επηρεάστηκαν
Αποχώρηση προσωπικού / ανεπάρκεια προσωπικού	5
Έλλειψη χρόνου	21
Απρόβλεπτο (εξωτερικό) εμπόδιο	17
Οικονομικά ζητήματα / έλλειψη χρηματοδότησης	12
Τεχνικοί λόγοι (π.χ. προβλήματα με ψηφιακά συστήματα, με τη λειτουργία του λογισμικού e-justice)	5
Περιστάσεις που θα έπρεπε να είχαν προσδιοριστεί στο πλαίσιο του λογικού μοντέλου (π.χ. έλλειψη δεδομένων, έλλειψη αποδοχής από τους δικαιούχους, ζητήματα χρόνου, συνοχή με τις εξελίξεις σε θέματα πολιτικής κ.λπ.)	15
Καθυστερήσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή	2
Αλλαγές στο λογικό μοντέλο	7

Πηγή: όλα τα έγγραφα τεκμηρίωσης των σχεδίων που εξετάστηκαν από την ICF (n = 334)

Πάνω από τα δύο τρίτα των ολοκληρωμένων σχεδίων υλοποιήθηκαν ακριβώς όπως είχε προγραμματιστεί, ενώ στο ένα τρίτο των σχεδίων πραγματοποιήθηκαν τουλάχιστον κάποιες αλλαγές

³⁷ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 28
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

στον τρόπο υλοποίησης των σχεδίων/των προγραμμάτων εργασίας σε σύγκριση με τον αρχικό σχεδιασμό³⁸.

2.4 ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Οι αξιολογητές ανέλυσαν κατά πόσο τα αποτελέσματα και ο αντίκτυπος των σχεδίων ήταν βιώσιμα μετά το πέρας της περιόδου χρηματοδότησής τους. Στην αξιολόγηση προσδιορίστηκαν τρία επίπεδα βιωσιμότητας:

1. βραχυπρόθεσμη βιωσιμότητα, που επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της διάδοσης των αποτελεσμάτων των σχεδίων·
2. μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα, που συνεπάγεται τη συνέχιση των αποτελεσμάτων και/ή των εταιρικών σχέσεων των σχεδίων·
3. πιο μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, που επιτυγχάνεται κυρίως με τη μεταφορά των αποτελεσμάτων των σχεδίων σε άλλα πλαίσια, οργανώσεις και κράτη μέλη με ελάχιστη ή μηδενική πρόσθετη χρηματοδότηση.

2.4.1 Συνέχιση των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων των σχεδίων και διάδοση

Από τα 121 ολοκληρωμένα σχέδια που περιλαμβάνουν κάποια στοιχεία βιωσιμότητας στις τελικές εκθέσεις τους, τα 39 (32 %) δήλωσαν στις τελικές εκθέσεις ότι θα συνέχιζαν το σχέδιο στην πλήρη μορφή του, γιατί είχαν καταφέρει να εξασφαλίσουν περαιτέρω χρηματοδότηση. Αυτά τα 39 σχέδια αφορούσαν την ανάπτυξη εργαλείων όπως το ECRIS, υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων και προγράμματα αποκαταστατικής δικαιοσύνης, δηλαδή αφορούσαν συστήματα ή υπηρεσίες που είχαν ήδη αναπτυχθεί και χρειαζόνταν περαιτέρω χρηματοδότηση για να συνεχίσουν να υλοποιούνται. Εντούτοις, αυτό δεν ίσχυε για όλα τα σχέδια του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη». Συγκεκριμένα, στις περιπτώσεις που η επιδότηση δράσης ή η επιδότηση λειτουργίας επικεντρώθηκε στην έρευνα, το σχέδιο δεν χρειαζόταν οπωσδήποτε χρηματοδότηση για να συνεχιστεί. Ομοίως, τα σχέδια που εστίασαν στην κατάρτιση ή την αμοιβαία μάθηση χρειαζόνταν περαιτέρω χρηματοδότηση μόνον εάν η κατάρτιση επρόκειτο να επεκταθεί σε νέους συμμετέχοντες³⁹.

28 ακόμη σχέδια ανέφεραν στις τελικές εκθέσεις τους ότι το σχέδιο θα συνεχιζόταν εν μέρει, π.χ. όταν κάποιες πτυχές της κατάρτισης συνεχιζόνταν ή όταν τα ευρήματα του σχεδίου χρησιμοποιούνταν για την ανάπτυξη ή τη συνεισφορά σε νέα σχέδια. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει βρεθεί χρηματοδότηση για τη μερική συνέχισή τους. Από τα αποτελέσματα της διαδικτυακής έρευνας προκύπτει ότι οι περισσότεροι δικαιούχοι των επιδοτήσεων (το 71 % ή οι 61 από τους 86 απαντήσαντες) χρειαζόνταν περαιτέρω χρηματοδότηση για να συνεχίσουν το σχέδιο/τις δραστηριότητες. Στις επακόλουθες συνεντεύξεις οι 25 από τους 33 συμμετέχοντες δήλωσαν ότι χρειαζόταν περαιτέρω χρηματοδότηση για να δοθεί συνέχεια στα σχέδια, για παράδειγμα για δραστηριότητες κατάρτισης και μετάφρασης, για τη δοκιμή των προϊόντων που αναπτύχθηκαν και για την εφαρμογή των μεθοδολογιών.

Εντούτοις, οι 20 από τους 33 συμμετέχοντες δήλωσαν επίσης ότι πτυχές όπως οι δραστηριότητες διάδοσης και ευαισθητοποίησης θα μπορούσαν να συνεχιστούν χωρίς πρόσθετη χρηματοδότηση⁴⁰.

Συνολικά, η διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων από την Επιτροπή ήταν περιορισμένη, δεδομένου ότι βασίστηκε κυρίως στους δικαιούχους για τη διάδοση των αποτελεσμάτων απευθείας στις ομάδες-στόχους τους, ενώ οι ανθρωπίνι πόροι της Επιτροπής χρησιμοποιήθηκαν κυρίως για τη χρηματοοικονομική διαχείριση. Κάποια υλικά κατάρτισης δημοσιεύτηκαν, αλλά η παρακολούθηση των δαπανών και των προϋπολογισμών των σχεδίων τέθηκε σε προτεραιότητα έναντι της παρακολούθησης των αποτελεσμάτων. Μόνο κάποια από τα αποτελέσματα των σχεδίων κατάρτισης δημοσιεύτηκαν στην πύλη e-Justice. Τα υλικά κατάρτισης μεταφορτώθηκαν στην πύλη e-Justice μόνο στις περιπτώσεις που τα προϊόντα ήταν ολοκληρωμένα, συναφή και συμπλήρωναν ένα κενό ως προς

³⁸ Στο ίδιο, σ. 31.

³⁹ Στο ίδιο, σ. 36.

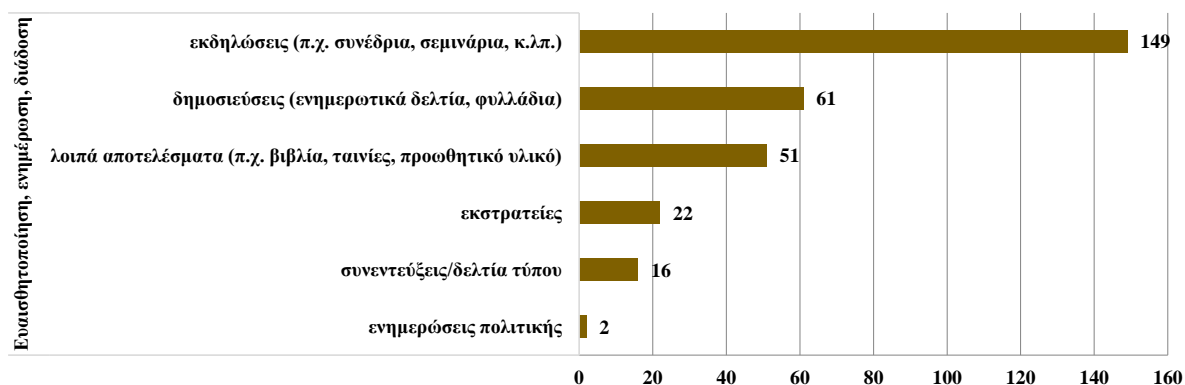
⁴⁰ Στο ίδιο.

την κάλυψη [κυρίως σεμινάρια του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Δημόσιας Διοίκησης (EIPA), σύνδεσμοι του ΕΔΚΔ και οι δικτυακοί τόποι του σχεδίου «Building Mutual Trust»⁴¹]⁴².

Η διάδοση ήταν μία από τις απαιτήσεις των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και ενθαρρύνθηκε από την Επιτροπή. Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για επιδοτήσεις δράσεων ενθάρρυναν τους αιτούντες επιδότηση να υποβάλουν σχέδιο για τη διάδοση των αποτελεσμάτων. Οι αιτούντες επιδότηση λειτουργίας δεν υποχρεούνταν να περιγράψουν τη στρατηγική διάδοσής τους. Από τους 95 ερωτηθέντες της διαδικτυακής έρευνας, το 92 % (87 ερωτηθέντες) δήλωσαν ότι είχαν σαφές σχέδιο για τη διάδοση των αποτελεσμάτων του σχεδίου / των δραστηριοτήτων τους. Από την ανάλυση 12 εντύπων αίτησης επιδότησης δράσης που καλύπτουν όλους τους τομείς προτεραιότητας και όλα τα έτη του προγράμματος προκύπτει ότι η ποιότητα των στρατηγικών διάδοσης ποίκιλλε από σχέδιο σε σχέδιο⁴³.

Από την ποσοτική ανάλυση της τεκμηρίωσης 334 επιδοτήσεων του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» προκύπτει ότι τουλάχιστον 197 (59 %) του συνόλου των δικαιούχων επιδοτήσεων υλοποίησαν δραστηριότητες ευαισθητοποίησης ή διάδοσης στο πλαίσιο των σχεδίων/προγραμμάτων εργασίας τους. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων των σχεδίων (βλ. διάγραμμα 2-3) που συμπεριλήφθηκαν στις τελικές εκθέσεις των δικαιούχων επιδοτήσεων δείχνει ότι τα βασικά εργαλεία διάδοσης ήταν εκδηλώσεις, ενημερωτικά δελτία ή φυλλάδια και άλλα αποτελέσματα. Ορισμένοι δικαιούχοι επιδοτήσεων δημιούργησαν δικτυακούς τόπους για τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τα σχέδια, αλλά όταν διενεργήθηκε η αξιολόγηση διαπιστώθηκε ότι δεν είχαν διατηρηθεί όλοι οι δικτυακοί τόποι των σχεδίων μετά την ολοκλήρωση της χρηματοδότησής τους.

Διάγραμμα 2-3 Αποτελέσματα των δραστηριοτήτων διάδοσης και ευαισθητοποίησης (n=221)

Πηγή: ανάλυση 221 επιδοτήσεων για τις οποίες υποβλήθηκαν τελικές εκθέσεις.

Εντούτοις, το γεγονός ότι οι εν λόγω δραστηριότητες ήταν αποτελεσματικές όσον αφορά την προσέλκυση της προσοχής των φορέων χάραξης πολιτικής και την ενίσχυση των επαφών μεταξύ των αρχών στα διάφορα κράτη μέλη υποδεικνύει ότι η διάδοση ήταν αποτελεσματική τουλάχιστον ως έναν βαθμό. Συνολικά, 44 ερωτηθέντες της διαδικτυακής έρευνας ανέφεραν ότι είχαν ήδη υλοποιήσει με επιτυχία τα αποτελέσματα των σχεδίων σε κράτη μέλη εκτός του δικού τους. 29 εξ αυτών ανέφεραν επίσης ότι τα αποτελέσματα των σχεδίων/δραστηριοτήτων είχαν χρησιμοποιηθεί σε δραστηριότητες πολιτικής σε μία ή περισσότερες άλλες χώρες⁴⁴.

⁴¹ Το σχέδιο υποστηρίζει τη γλωσσική κατάρτιση των ασκούντων νομικά επαγγέλματα.

⁴² *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 33-34
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

⁴³ Στο ίδιο, σ. 34.

⁴⁴ Στο ίδιο, σ. 35.

2.4.2 Συνέχιση των εταιρικών σχέσεων μετά την ολοκλήρωση του σχεδίου

Βάσει των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στις τελικές εκθέσεις, 17 εταιρικές σχέσεις που δημιουργήθηκαν για την υλοποίηση επιδοτήσεων του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» επρόκειτο να συνεχιστούν είτε πλήρως είτε εν μέρει μετά την ολοκλήρωση του σχεδίου. Εντούτοις, πιθανόν ο αριθμός των εταιρικών σχέσεων που συνεχίστηκαν να είναι υψηλότερος, καθώς 71 από τους 91 ερωτηθέντες της διαδικτυακής έρευνας (το 78 %) δήλωσαν ότι η εταιρική σχέση τους συνεχιζόταν ήδη ή ήταν πιθανό να συνεχιστεί μετά την ολοκλήρωση του σχεδίου. Ένας άλλος παράγοντας ήταν ότι οι δικαιούχοι επιδοτήσεων που συμμετείχαν σε συνεντεύξεις και στη διαδικτυακή έρευνα εξέφρασαν θετικά σχόλια σχετικά με τα οφέλη των εταιρικών σχέσεων που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη». Στοιχεία από τις συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν με δικαιούχους επιδοτήσεων δείχνουν ότι κάποιες από τις εταιρικές σχέσεις είχαν ήδη δημιουργηθεί πριν από την έναρξη του σχεδίου. Αυτή η προηγούμενη εμπειρία από την εταιρική σχέση συνέβαλε στη δημιουργία ομαδικού πνεύματος, στην επικοινωνία και την επίλυση προβλημάτων στο πλαίσιο της ομάδας και διευκόλυνε τη δημιουργία των αρχικών επαφών στο πλαίσιο του νέου σχεδίου⁴⁵. Δεν συλλέχθηκαν δεδομένα σχετικά με τους λόγους για τη μη συνέχιση των εταιρικών σχέσεων.

2.4.3 Πιθανή βιωσιμότητα και δυνατότητα μεταφοράς των αποτελεσμάτων

Η διάδοση των αποτελεσμάτων στο ευρύ κοινό μπορεί να ενισχύσει τη βιωσιμότητά τους. Πολλά από τα αποτελέσματα είχαν σχεδιαστεί ήδη για να χρησιμοποιηθούν σε επίπεδο ΕΕ (π.χ. η δικαστική κατάρτιση του ΕΔΚΔ σχεδιάστηκε για συμμετέχοντες από διάφορα κράτη μέλη και η πύλη e-Justice για να χρησιμοποιηθεί από το κοινό σε όλα τα κράτη μέλη). Κάποια από τα αποτελέσματα που δεν είχαν σχεδιαστεί για να εφαρμοστούν σε όλες τις χώρες της ΕΕ είχαν σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να μπορούν να μεταφερθούν σε άλλα κράτη μέλη.

Οι δικαιούχοι των επιδοτήσεων αντιμετώπισαν δυσκολίες όσον αφορά την απόδειξη της βιωσιμότητας των σχεδίων τους στις τελικές εκθέσεις. Αυτό συνέβη γιατί από την ολοκλήρωση του σχεδίου μέχρι την προθεσμία υποβολής της έκθεσης μεσολαβούσαν μόλις δύο ή τρεις μήνες, που στην πραγματικότητα δεν αρκούσαν για να αποδειχθεί η βιωσιμότητά του.

Πολλοί από τους εταίρους των σχεδίων που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις αξιολόγησης ανέφεραν ότι είχαν σχεδιάσει τα σχέδιά τους με επίκεντρο συγκεκριμένα προϊόντα ή αποτελέσματα, πολλά από τα οποία θα μεταφέρονταν ή θα μπορούσαν να μεταφερθούν σε άλλα κράτη μέλη. Συνολικά, 70 από τους 89 ερωτηθέντες της διαδικτυακής έρευνας εξέφρασαν την άποψη ότι όλα ή ορισμένα από τα αποτελέσματα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν χωρίς περαιτέρω αλλαγές σε περισσότερες από μία χώρες, ενώ 22 ερωτηθέντες ανέφεραν ότι τα αποτελέσματα μπορούσαν να μεταφερθούν σε περισσότερες από μία χώρες με κάποιες μικρές αλλαγές. Πάνω από τα δύο τρίτα (61 ερωτηθέντες) ανέφεραν επίσης ότι τα αποτελέσματα των σχεδίων/δραστηριοτήτων θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τις δραστηριότητες πολιτικής σε μία ή περισσότερες χώρες⁴⁶.

Τα άτομα που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις προσδιόρισαν επίσης τους παράγοντες που ενδέχεται να εμποδίσουν την πλήρη μεταφορά του αποτελέσματος. Σ' αυτούς περιλαμβάνονταν η προσαρμογή στη συγκεκριμένη νομοθεσία των χωρών, οι μεταφραστικές απαιτήσεις, η ωριμότητα των συστημάτων δικαιοσύνης άλλων κρατών μελών, το επίπεδο προτεραιότητας κάποιου θέματος στο θεματολόγιο ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους και η ανάγκη ενός ειδικού αποτελέσματος του σχεδίου (π.χ. ενός εργαλείου ή μιας μεθόδου κατάρτισης).

2.5 ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται η αποδοτικότητα του προγράμματος από την άποψη:

- της επάρκειας και της αποδοτικότητας των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων·
- της καταλληλότητας των πόρων που επενδύθηκαν σε σύγκριση με τις θετικές επιπτώσεις που επιτεύχθηκαν·

⁴⁵ Στο ίδιο, σ. 36.

⁴⁶ Στο ίδιο, σ. 37.

- του βαθμού στον οποίο η κατανομή των κονδυλίων στα διάφορα εργαλεία χρηματοδότησης ήταν κατάλληλη και επαρκής για την υλοποίηση των στόχων του σχεδίου.

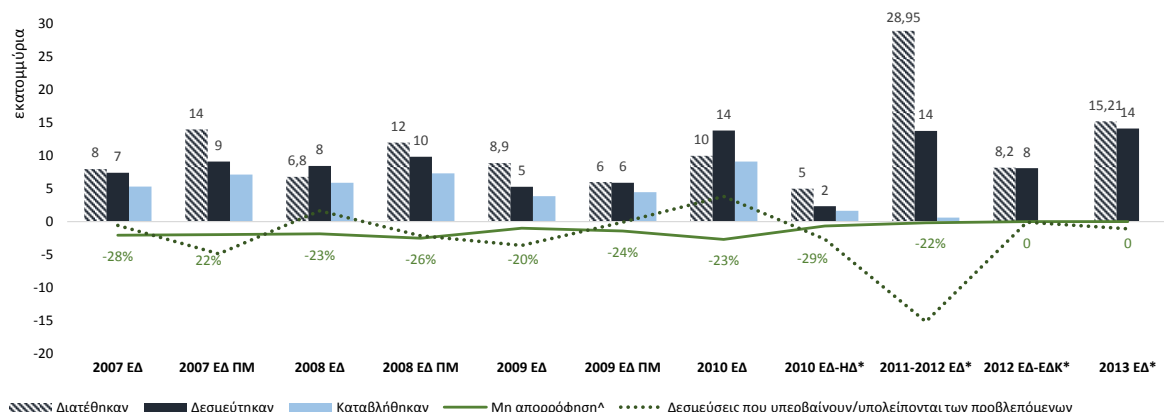
Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται επίσης η αποδοτικότητα της διαχείρισης της Επιτροπής, καθώς και αν υπάρχει δυνατότητα απλούστευσης της διαχείρισης του προγράμματος.

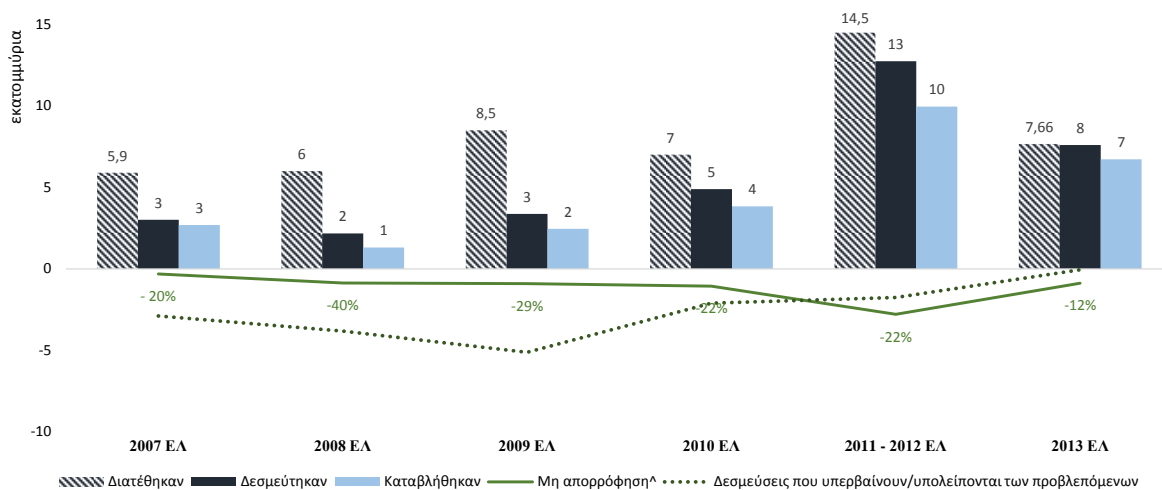
2.5.1 Επάρκεια και αποδοτικότητα των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων

Από την ανάλυση προέκυψε ότι ο προϋπολογισμός που διατέθηκε για την επίτευξη των στόχων ήταν επαρκής, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι στόχοι του προγράμματος ήταν εκφρασμένοι κατάλληλα και δεν ήταν υπερβολικά φιλόδοξοι. Οι δικαιούχοι των επιδοτήσεων ανέφεραν επίσης ότι συνολικά οι επιδοτήσεις ήταν επαρκείς για να τους βοηθήσουν να επιτύχουν τους στόχους τους και να κάνουν τη διαφορά στον τομέα τους.

Από τη σύγκριση των κονδυλίων που διατέθηκαν με τα κονδύλια που δεσμεύτηκαν (τελικά) προκύπτει ότι η μη απορρόφηση των πιστώσεων από τα σχέδια ήταν συνηθισμένη στην αρχή του προγράμματος: οι δεσμεύσεις ανά πρόσκληση ήταν συστηματικά χαμηλότερες σε σύγκριση με τις αρχικές χορηγήσεις, μολονότι παρατηρήθηκαν ορισμένες βελτιώσεις στις μεταγενέστερες προσκλήσεις (βλ. διάγραμμα 2-4). Η αιτία αυτής της αρχικής αναντιστοιχίας ήταν ότι το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» ήταν ένα νέο πρόγραμμα, που απευθυνόταν σε μια ομάδα ενδιαφερομένων που ήταν σχετικά άπειρη όσον αφορά τις αιτήσεις χρηματοδότησης. Τα εργαλεία χρηματοδότησης που χρησιμοποιήθηκαν ακολουθούσαν μια σαφή λογική και σε γενικές γραμμές χρησιμοποιήθηκαν με αποδοτικό τρόπο.

Διάγραμμα 2-4 Συνολικά κονδύλια του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» που διατέθηκαν, δεσμεύτηκαν και καταβλήθηκαν μέχρι σήμερα, σύνολο των δεσμεύσεων που υπερβαίνουν/υπολείπονται των προβλεπόμενων και συνολική μη απορρόφηση των πιστώσεων ανά πρόσκληση υποβολής προτάσεων (επιδοτήσεις δράσεων επάνω, επιδοτήσεις λειτουργίας κάτω)

*Σημείωση: Τα στοιχεία που αφορούν τη χρηματοδότηση των επιδοτήσεων λειτουργίας περιλαμβάνουν επίσης τις συμβάσεις-πλαίσια εταιρικής σχέσης και τα μονοπώλια επιδοτήσεων λειτουργίας. Τα στοιχεία σχετικά με τις χορηγήσεις και τα σχέδια που χρηματοδοτήθηκαν τα έτη 2011-2012 συγχωνεύθηκαν. Η μη απορρόφηση των πιστώσεων υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της χρηματοδότησης που δεσμεύτηκε και της χρηματοδότησης που καταβλήθηκε για όλα τα ολοκληρωμένα σχέδια. * Δεν έχουν ολοκληρωθεί όλα τα σχέδια (τα στοιχεία σχετικά με τις δαπάνες και τη μη απορρόφηση των πιστώσεων αφορούν μόνο ολοκληρωμένα σχέδια). ΠΜ-ποινικά μητρώα, ΗΔ-ηλεκτρονική δικαιοσύνη, ΕΔΚ-Ευρωπαϊκή Δικαστική Κατάρτιση.*

2.5.2 Χρήματα που δαπανήθηκαν έναντι του αντικτύπου που επιτεύχθηκε

Το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» χορήγησε 131 εκατομμύρια ευρώ για τη χρηματοδότηση 334 διακρατικών κυρίως σχεδίων που αντιπροσωπεύουν περισσότερες από 1 200 επικεφαλής οργανώσεις και οργανώσεις-εταίρους⁴⁷. Τελικά, το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» χρηματοδότησε 174 σχέδια με 21 εκατομμύρια ευρώ πρόσθετη χρηματοδότηση. Αυτή η χρηματοδότηση συνεισέφερε επίσης στους γενικούς και ειδικούς στόχους του προγράμματος, για παράδειγμα μέσω της υποστήριξης της κατάρτισης νομοθεσίας, της συγκέντρωσης εμπειρογνομόνων για τη συζήτηση ορισμένων εμποδίων και της διάδοσης σημαντικών μηνυμάτων⁴⁸.

Ο αναμενόμενος αντίκτυπος του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» ήταν να συμβάλει στη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης για ποινικές υποθέσεις με βάση την αμοιβαία αναγνώριση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα αφορούσαν την ενίσχυση της δικαστικής συνεργασίας, την υποστήριξη των ευρωπαϊκών δικτύων που αποσκοπούν στην προαγωγή της ποινικής δικαιοσύνης στην ΕΕ, την περαιτέρω ανάπτυξη της διασυνοριακής κατάρτισης των επαγγελματιών και την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων και των κατηγορούμενων⁴⁹.

Μολονότι οι αναμενόμενες επιπτώσεις ήταν οπωσδήποτε φιλόδοξες και δύσκολες, οι πόροι του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» έχουν συνεισφέρει ως έναν βαθμό, ο οποίος είναι δύσκολο να μετρηθεί, στον ευρύτερο στόχο της ΕΕ για την οικοδόμηση ενός ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης μέσω της προσθήκης μιας ειδικής ροής χρηματοδότησης που δρα συμπληρωματικά προς διάφορα άλλα μέσα (π.χ. νομοθεσία, πολιτική, οργανισμοί της ΕΕ). Το πρόγραμμα βοήθησε επίσης την Επιτροπή να επιτύχει διάφορους στόχους της ΕΕ που αποτελούν μέρος του ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης⁵⁰. Από την ανάλυση των ολοκληρωμένων σχεδίων για τα οποία παρασχέθηκαν πληροφορίες προκύπτει ότι ποσοστό 73 % των ολοκληρωμένων⁵¹ επιδοτήσεων δράσεων και

⁴⁷ Αυτός ο αριθμός δεν λαμβάνει υπόψη του τυχόν διπλές μετρήσεις των οργανισμών που έλαβαν περισσότερες από μία επιδοτήσεις.

⁴⁸ *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 45
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

⁴⁹ Στο ίδιο, σ. 45.

⁵⁰ Στο ίδιο.

⁵¹ Συνολικά, 210 επιδοτήσεις δράσεων και 50 επιδοτήσεις λειτουργίας θεωρείται ότι έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί ή ότι έχουν ολοκληρωθεί πλήρως.

επιδοτήσεων λειτουργίας παρείχαν στοιχεία που αποδεικνύουν τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπό τους, ενώ μόλις το 16 % δεν παρείχαν τέτοιου είδους στοιχεία⁵².

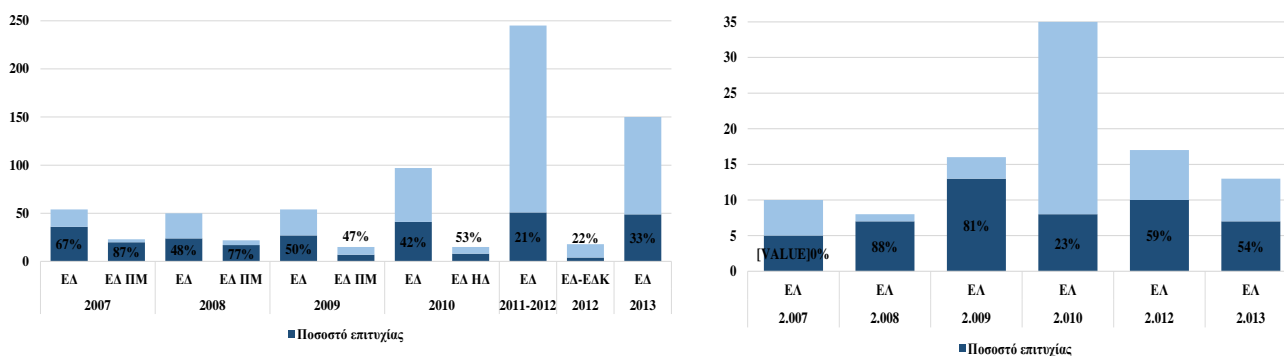
Μολονότι τα στοιχεία που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο της αξιολόγησης είναι ανεπαρκή για να οδηγήσουν με βεβαιότητα στο συμπέρασμα ότι οι πόροι που δαπανήθηκαν για το πρόγραμμα ήταν εύλογοι σε σύγκριση με τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις που επιτεύχθηκαν⁵³, τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις που προσδιορίστηκαν υποδεικνύουν οπωσδήποτε ότι οι δαπάνες ήταν εύλογες σε σύγκριση με τα επιτεύγματα του προγράμματος, όπως αναφέρθηκε ήδη στο πλαίσιο του κριτηρίου της αποτελεσματικότητας⁵⁴.

2.5.3 Καταλληλότητα της κατανομής κονδυλίων στα διάφορα εργαλεία χρηματοδότησης

Σύμφωνα με τα ετήσια προγράμματα εργασίας, τα συνολικά κονδύλια του προϋπολογισμού που διατέθηκαν για την υλοποίηση του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» 2007-2013 ήταν 196 εκατομμύρια ευρώ, που αντιστοιχούν σε 28 εκατομμύρια ευρώ το έτος κατά μέσο όρο. Το μεγαλύτερο μερίδιο της χρηματοδότησης διατέθηκε σε επιδοτήσεις δράσεων (115 εκατομμύρια ευρώ ή 58 % της συνολικής αξίας του προγράμματος) και ακολούθησαν οι επιδοτήσεις λειτουργίας (50 εκατομμύρια ευρώ ή 25 %). Στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ανατέθηκαν αρχικά 32 εκατομμύρια ευρώ ή το 16 % του συνόλου. Εντούτοις, εάν εξετάσουμε τα ποσά που διατέθηκαν μέσω των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, στις επιδοτήσεις δράσεων διατέθηκαν συνολικά 123 εκατομμύρια ευρώ, ποσό που υπερβαίνει κατά περίπου 8 εκατομμύρια το ποσό που προβλεπόταν αρχικά στα ετήσια προγράμματα εργασίας (βλ. πίνακα 1-1 και πίνακα 1-2)⁵⁵.

Ο σχετικά χαμηλός αριθμός αιτήσεων ανά πρόσκληση και ο υψηλός βαθμός επιτυχίας τους, ιδίως για τις πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για επιδοτήσεις δράσεων (67 % για επιδοτήσεις δράσεων το 2007, 87 % για επιδοτήσεις δράσεων σχετικά με τα ποινικά μητρώα-CR το 2007, 48 % για επιδοτήσεις δράσεων το 2008 και 77 % για επιδοτήσεις δράσεων σχετικά με τα ποινικά μητρώα το 2008) υποδεικνύει εκ νέου τη σχετικά περιορισμένη αρχική προβολή του προγράμματος και τις πιθανές δυσκολίες στην προσέλκυση ενδιαφερομένων για την υποβολή αιτήσεων (βλ. διάγραμμα 2-5).

Διάγραμμα 2-5 Επιλεγμένες επιδοτήσεις ως ποσοστό των συνολικών αιτήσεων ανά πρόσκληση

Από την εξέταση των ποσοστών απορρόφησης των επιδοτήσεων δράσεων και των επιδοτήσεων λειτουργίας (ήτοι των πληρωμών ως ποσοστού των δεσμεύσεων) προκύπτει ότι συνολικά οι προϋπολογισμοί που χορηγήθηκαν ήταν ελαφρώς υψηλότεροι από το ποσό που μπορούσε να απορροφήσει και να αξιοποιήσει επιτυχώς ο δικαιούχος της επιδότησης. Το μέσο ποσοστό

⁵² Για τα υπόλοιπα σχέδια δεν διατέθηκαν σαφή στοιχεία ή δεν υπήρχαν πληροφορίες.

⁵³ Λαμβάνοντας, επίσης, υπόψη ότι περίπου το ένα τρίτο των δράσεων που χρηματοδοτήθηκαν δεν είχαν ολοκληρωθεί ακόμα και ότι για την επίτευξη ορισμένων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων χρειάζεται χρόνος.

⁵⁴ *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 45
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

⁵⁵ Στο ίδιο, σ. 40.

απορρόφησης ήταν 76 % για τις επιδοτήσεις δράσεων και 80 % για τις επιδοτήσεις λειτουργίας. Επιπλέον, οι επιδοτήσεις λειτουργίας βελτιώθηκαν με την πάροδο του χρόνου και ως εκ τούτου η μη απορρόφηση των πιστώσεων μειώθηκε. Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών, τα στοιχεία δείχνουν ότι από τα 32 εκατομμύρια ευρώ που διατέθηκαν αρχικά δεσμεύτηκαν τα 21 εκατομμύρια ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι η χρηματοδότηση που διατέθηκε ήταν συνολικά επαρκής⁵⁶.

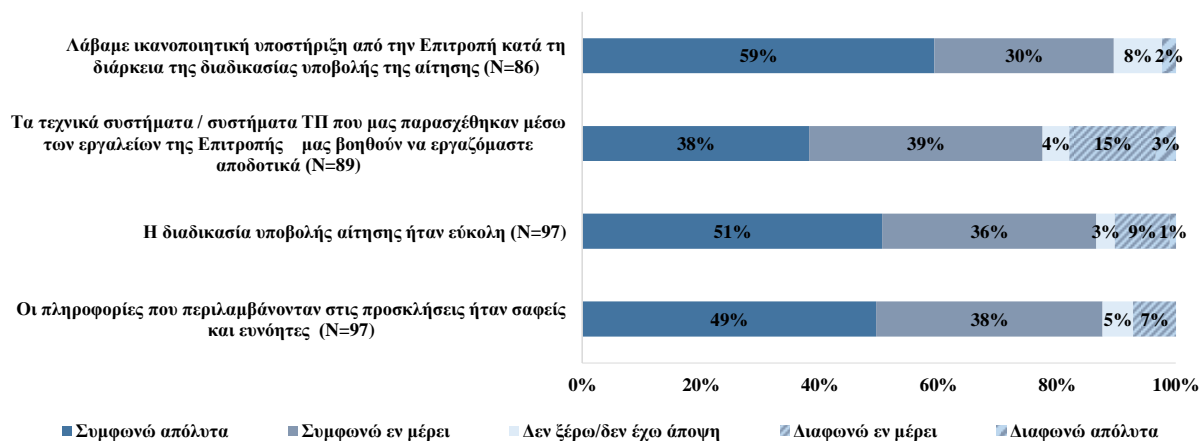
Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες ομάδες ενδιαφερομένων στις οποίες απευθύνονται, υπάρχει ο κίνδυνος να φτάσουν στην «πλήρη ικανότητα απορρόφησης» γι' αυτό το είδος χρηματοδότησης. Αυτό συμβαίνει για δύο λόγους:

- ο σχετικά «περιορισμένος» αριθμός τέτοιου είδους ενδιαφερομένων (σε αντίθεση με προγράμματα όπως το Δάφνη III, για τα οποία υπάρχει πολύ μεγαλύτερη ζήτηση λόγω της μεγαλύτερης ποικιλίας και των υψηλότερων αριθμών ενδιαφερόμενων μερών που αφορά).
- για πολλούς εξ αυτών, η υλοποίηση της επιδότησης είναι κάτι που κάνουν παράλληλα με τις συνήθειες δραστηριοτήτες τους.

2.5.4 Διαχείριση της Επιτροπής και δυνατότητες απλούστευσης

Βάσει των αποτελεσμάτων της διαδικτυακής έρευνας, οι απαιτήσεις που έπρεπε να πληρούν οι αιτούντες για να αποκτήσουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» κρίθηκαν γενικά κατάλληλες, όπως παρουσιάζεται στο διάγραμμα 2-6 κατωτέρω.

Διάγραμμα 2-6 Απαντήσεις στη διαδικτυακή έρευνα σχετικά με τις αντιλήψεις των δικαιούχων για την υποστήριξη της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων

Πηγή: Έρευνα για την εκ των υστέρων αξιολόγηση των πέντε προγραμμάτων της ΓΔ Δικαιοσύνης 2007-2013 Ερώτηση 36: Όσον αφορά τη διαχείριση των πέντε προγραμμάτων από την Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του σχεδίου / των δραστηριοτήτων σας από την Επιτροπή, παρακαλούμε σχολιάστε την παρακάτω πρόταση: [πρότασεις στο διάγραμμα]

Οι πληροφορίες που παρασχέθηκαν στις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων ήταν σαφείς καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου χρηματοδότησης και εξηγούσαν τα διάφορα στοιχεία που σχετίζονται με την αίτηση. Εντούτοις, η έκταση του εγγράφου αυξήθηκε με την πάροδο του χρόνου, εν μέρει λόγω του αυξημένου επιπέδου λεπτομέρειας που απαιτούσε το έντυπο αίτησης, του αριθμού των προτεραιοτήτων που παρουσιάζονταν και της εισαγωγής του συστήματος ΤΠ PRIAMOS το 2008. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονταν στις προσκλήσεις ήταν σαφείς και ευνόητες σύμφωνα με την πλειονότητα των ερωτηθέντων της διαδικτυακής έρευνας (το 87 % των ερωτηθέντων απάντησαν «συμφωνώ απόλυτα» και «συμφωνώ» και στις δύο προτάσεις). Για την πρόσκληση του 2013 είχε εκδοθεί ο ενιαίος οδηγός για τους αιτούντες, ο οποίος καλύπτει τα πέντε προγράμματα της ΓΔ Δικαιοσύνης, το πρόγραμμα «Πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας» και το πρόγραμμα

⁵⁶ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 42
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

PROGRESS. Ο ενιαίος οδηγός συνέβαλε στην απλούστευση και την αποδοτικότητα για τους αιτούντες που υπέβαλαν προτάσεις για διάφορα σχέδια⁵⁷.

Καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος, το έντυπο της αίτησης ζητούσε από τους αιτούντες να περιγράψουν το σχέδιο παρέχοντας γενικές πληροφορίες για το σχέδιο, την υλοποίησή του, τη χρηματοοικονομική διαχείριση, τα αποτελέσματα, την αξιολόγηση και τη διάδοση.

Επιπλέον, οι αιτούντες καλούνταν να συμπληρώσουν έντυπα εκτίμησης προϋπολογισμού, αναλύσεις κόστους προσωπικού και μια δήλωση εταιρικής σχέσης. Από το 2010, οι αιτούντες καλούνταν επίσης να παρέχουν δείκτες για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, να παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την προηγούμενη εμπειρία τους από το πρόγραμμα και να προσθέτουν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τους εταίρους και τις ροές εργασιών.

Αυτές οι αλλαγές βελτίωσαν το δυναμικό ποιότητας των σχεδίων, παρέχοντας ένα κίνητρο στους αιτούντες για την ανάπτυξη ενός ακριβέστερου σχεδίου και ακριβέστερης εκτίμησης κόστους της κάθε δραστηριότητάς τους.

Κατά τα φαινόμενα, η συντριπτική πλειονότητα των ερωτηθέντων βρήκαν αρκετά εύκολη τη διαδικασία υποβολής της αίτησης (ήτοι την υποβολή της αίτησης και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονταν στις προσκλήσεις). Εντούτοις, όταν ρωτήθηκαν αν ζήτησαν τη βοήθεια προσώπων με ειδική εμπειρογνωμοσύνη και γνώσεις σχετικά με τη διαδικασία, μόνο το 45 % του συνόλου δήλωσαν ότι διαφωνούν απόλυτα ή εν μέρει. Το 35 % των ερωτηθέντων γνώριζαν οργανισμούς/σχέδια/επαγγελματίες που δεν απάντησαν στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων λόγω των περίπλοκων/δύσκολων απαιτήσεων, έναντι 21 % που δήλωσαν ότι δεν γνώριζαν τέτοιου είδους οργανισμούς/σχέδια/επαγγελματίες. Συνολικά οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων (τόσο για τις χρηματοοικονομικές όσο και για τις μη χρηματοοικονομικές πτυχές των σχεδίων) θεωρήθηκαν κατάλληλες από τη συντριπτική πλειονότητα των ερωτηθέντων (81 από τους 95 ή 85 %)⁵⁸.

Το σύστημα παρακολούθησης της Επιτροπής θεωρήθηκε τουλάχιστον εν μέρει ικανοποιητικό και χρήσιμο κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σχεδίου/των δραστηριοτήτων από το 79 % περίπου των ερωτηθέντων της διαδικτυακής έρευνας (71 από τους 90 ή 79 %), ενώ το 21 % δεν ήταν απόλυτα ικανοποιημένοι (οι λόγοι που έδωσαν ήταν ότι οι χρηματοδοτικοί κανόνες είναι αρκετά πολύπλοκοι, με αποτέλεσμα η υποβολή οικονομικών στοιχείων να είναι πολύπλοκη για τους δικαιούχους, ότι η διαδικασία παρακολούθησης είναι υπερβολικά γραφειοκρατική, ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής κάποιες φορές έδιναν διαφορετικές απαντήσεις κατά τη διάρκεια του σχεδίου). Η απαίτηση υποβολής έκθεσης προόδου συμπεριλήφθηκε στην πρόσκληση του έτους 2011-2012 και ενίσχυσε την αποδοτικότητα της υποβολής εκθέσεων. Η υποβολή τελικής έκθεσης ήταν μια σχετικά απλή διαδικασία, που συνίσταται στην περιγραφή των αποτελεσμάτων του σχεδίου, συμπεριλαμβανομένων των προβλημάτων που εντοπίστηκαν και των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν⁵⁹.

Συνολικά, η αποδοτικότητα της διαχείρισης της Επιτροπής αυξήθηκε με την πάροδο του χρόνου χάρη στην εισαγωγή της ενιαίας μονάδας που ασχολείται με τη διαχείριση του προγράμματος, τη δημοσίευση ενός εγχειριδίου για τους υπαλλήλους της Επιτροπής και, εμμέσως, μέσω της διάδοσης ενός οδηγού διαχείρισης των σχεδίων με την πρόσκληση του 2011.

Συνολικά η εμπειρία των δικαιούχων των επιδοτήσεων από τη συνεργασία τους με την Επιτροπή ήταν θετική. Οι απαιτήσεις των αιτήσεων επιδότησης ακολούθησαν παρόμοια διαδικασία με άλλα προγράμματα που τελούν υπό την κεντρική διαχείριση της Επιτροπής και μετά την πρόσκληση του 2010 απαιτούνταν πιο λεπτομερείς πληροφορίες, γεγονός που ωφέλησε την ποιότητα των αιτήσεων και των σχεδίων. Οι αλλαγές στην υποβολή εκθέσεων δημιούργησαν επίσης μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση μεταξύ της οικονομικής αιτιολόγησης αφενός και της αξιολόγησης/εκτίμησης των πραγματικών αποτελεσμάτων και των πιθανών επιπτώσεων των σχεδίων αφετέρου⁶⁰.

⁵⁷ Στο ίδιο, σ. 49.

⁵⁸ Στο ίδιο.

⁵⁹ Στο ίδιο, σ. 39.

⁶⁰ Στο ίδιο.

2.6 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ

Η ενωσιακή προστιθέμενη αξία αναφέρεται στον βαθμό που ο ενωσιακός χαρακτήρας του προγράμματος προσφέρει αξία στα ενδιαφερόμενα μέρη του και στον βαθμό που η ΕΕ έχει συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με εθνικούς και διεθνείς φορείς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Πρώτον, εξετάζεται ο ενωσιακός χαρακτήρας του προγράμματος και η γεωγραφική του κάλυψη. Αυτή είναι η αφετηρία για τον προσδιορισμό της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας. Έπειτα, η ενωσιακή προστιθέμενη αξία αναλύεται όσον αφορά τα αποτελέσματα που πρόσφεραν αξία στην ΕΕ και στους δικαιούχους. Εντούτοις, δεν ήταν δυνατόν μέχρι στιγμής να προσδιοριστεί και να μετρηθεί η ενωσιακή προστιθέμενη αξία από την άποψη του αντικτύπου.

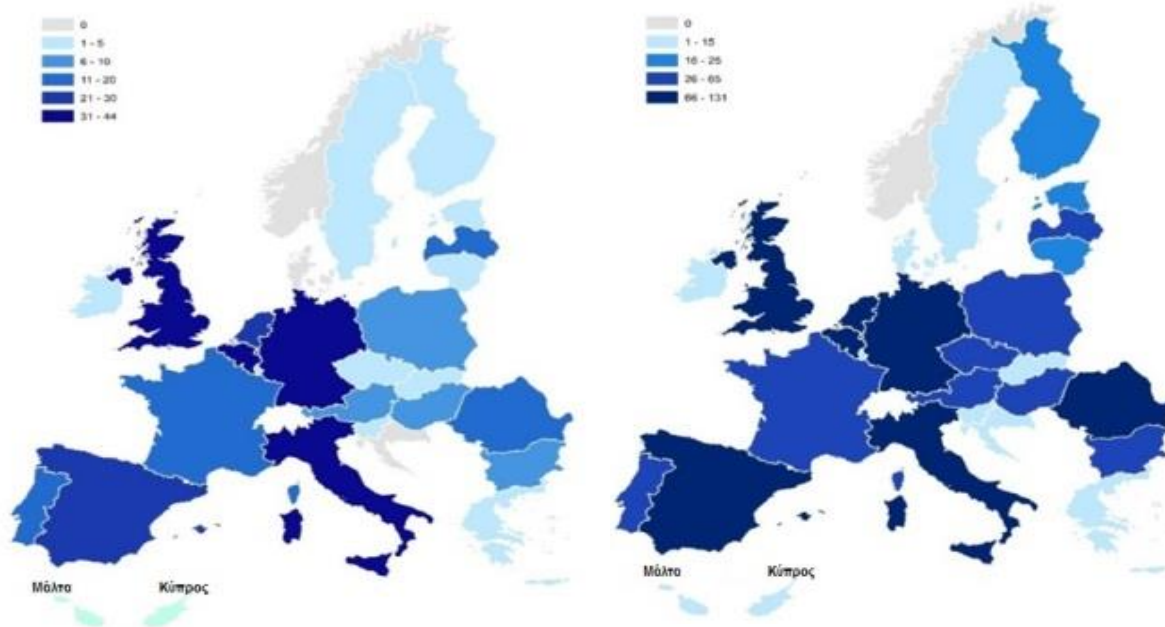
Το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» είχε έντονη διακρατική διάσταση. Αυτό επιβεβαιώνεται από τους στόχους του προγράμματος και από τα είδη των δράσεων που θεωρούνται επιλέξιμες, όπως τονίζεται στην απόφαση του Συμβουλίου του 2007. Το άρθρο 4 της απόφασης υπογραμμίζει ότι το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» *«υποστηρίζει [...] ειδικά διακρατικά σχέδια ενωσιακού ενδιαφέροντος, τα οποία υποβάλλονται από δύο τουλάχιστον κράτη μέλη ή από ένα τουλάχιστον κράτος μέλος και από μια άλλη χώρα που μπορεί να είναι είτε προσχωρούσα είτε υποψήφια χώρα.»* Το πρόγραμμα «Ποινική Δικαιοσύνη» χρηματοδότησε επίσης μεγάλο αριθμό πλατφορμών της ΕΕ. Στις επιλέξιμες ενέργειες συμπεριλήφθηκαν και εθνικά σχέδια.

2.6.1 Γεωγραφική κάλυψη και συμμετοχή των κρατών μελών

Όλα τα κράτη μέλη συμμετείχαν στο πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη». Συνολικά η γεωγραφική κάλυψη των δραστηριοτήτων στις διάφορες χώρες της ΕΕ ήταν αρκετά καλή. Ορισμένα κράτη μέλη έλαβαν μεγαλύτερο αριθμό επιδοτήσεων και συμμετείχαν σε μεγαλύτερο αριθμό χρηματοδοτούμενων εταιρικών σχέσεων σε σύγκριση με άλλα.

Στο διάγραμμα 2-7 κατωτέρω παρουσιάζεται η γεωγραφική θέση των οργανισμών που συμμετείχαν σε σχέδια του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» ανά κράτος μέλος. Οι επικεφαλής οργανισμοί ήταν συγκεντρωμένοι σε τέσσερα κράτη μέλη: Ιταλία, Βέλγιο, Ηνωμένο Βασίλειο και Γερμανία. Από κοινού αυτά τα κράτη μέλη ανέλαβαν το 48 % (161) του συνόλου των σχεδίων ως επικεφαλής. Πολλά δίκτυα/πλατφόρμες της ΕΕ έχουν την έδρα τους στο Βέλγιο. Κανένα σχέδιο δεν πραγματοποιήθηκε με επικεφαλής οργανισμούς της Κροατίας. Όσον αφορά τους οργανισμούς-εταίρους, η συμμετοχή των κρατών μελών είναι πιο ομοιόμορφα κατανεμημένη: από το σύνολο των κρατών μελών συμμετείχαν τα 15 μέσω περισσότερων από 25 οργανισμούς-εταίρους.

Διάγραμμα 2-7 Συνολικός αριθμός οργανισμών ανά κράτος μέλος που συμμετέχουν στο πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη», συμπεριλαμβανομένων των επικεφαλής οργανισμών (αριστερά) και των οργανισμών-εταίρων (δεξιά)

Επιπλέον, μολονότι οι επικεφαλής οργανισμοί ανέπτυξαν κατά μέσο όρο μεγαλύτερο αριθμό εταιρικών σχέσεων με οργανισμούς από το κράτος μέλος τους από ό,τι με οργανισμούς από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ⁶¹, στο πλαίσιο του προγράμματος αναπτύχθηκαν 826 διακρατικές εταιρικές σχέσεις⁶². Πράγματι, ο μέσος αριθμός διακρατικών εταιρικών σχέσεων ανά κράτος μέλος ήταν λίγο λιγότερες από 32 και οι οργανισμοί με έδρα το Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο ανέπτυξαν εταιρικές σχέσεις με περισσότερους από 100 οργανισμούς από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ ο καθένας.

Όσον αφορά τη δομή των εταιρικών σχέσεων, η Γερμανία, η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Βέλγιο και η Ιταλία ήταν τα κράτη μέλη των οποίων οι οργανισμοί συνεργάστηκαν με οργανισμούς στα περισσότερα άλλα κράτη μέλη, καθώς σε κάθε χώρα υπάρχουν οργανισμοί που συνεργάστηκαν με ομότιμους οργανισμούς σε 21-26 διαφορετικές χώρες της ΕΕ⁶³.

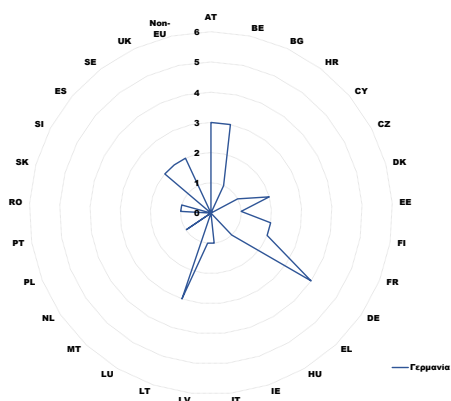
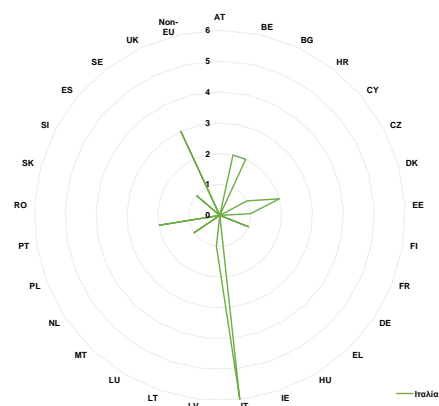
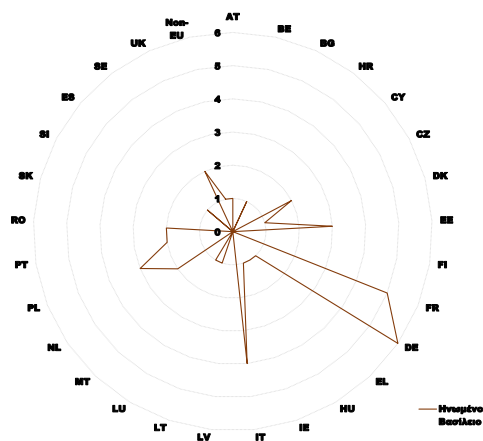
Στο διάγραμμα 2-8 κατωτέρω υπογραμμίζεται η δομή των εταιρικών σχέσεων σχεδίων με επικεφαλής τη Γερμανία, την Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς αυτά ήταν τα τρία κράτη μέλη με τον μεγαλύτερο αριθμό επικεφαλής οργανισμών. Οι επικεφαλής οργανισμοί με έδρα τη Γερμανία δημιούργησαν εταιρικές σχέσεις με 26 διαφορετικά κράτη μέλη της ΕΕ (εκτός της Γερμανίας), ενώ οι οργανισμοί από το Ηνωμένο Βασίλειο συνεργάστηκαν με 23 άλλα κράτη μέλη και οι οργανισμοί από την Ιταλία με 21.

Διάγραμμα 2-8 Δομή εταιρικών σχέσεων των τριών κρατών μελών με τους περισσότερους επικεφαλής οργανισμούς

⁶¹ Αυτό παρατηρείται ιδιαίτερα στην περίπτωση της Ιταλίας. Για παράδειγμα, οι επικεφαλής οργανισμοί με έδρα την Ιταλία ανέπτυξαν εταιρικές σχέσεις με 28 Ιταλούς εταίρους, 21 Ισπανούς εταίρους και 13 Γάλλους εταίρους. Οι επικεφαλής οργανισμοί με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο ανέπτυξαν εταιρικές σχέσεις με 14 εταίρους των Κάτω Χωρών, 13 εταίρους από το Ηνωμένο Βασίλειο και 12 Ισπανούς εταίρους. Οι επικεφαλής οργανισμοί με έδρα τη Γερμανία ανέπτυξαν εταιρικές σχέσεις με 12 Γερμανούς εταίρους, 11 Ισπανούς εταίρους και 9 Αυστριακούς εταίρους.

⁶² Με βάση τον υπολογισμό του αριθμού μη εθνικών εταίρων με τους οποίους συνεργάστηκε κάθε επικεφαλής οργανισμός. Αυτός ο αριθμός ενδέχεται να είναι υπερβολικά υψηλός, καθώς δεν λαμβάνονται υπόψη οι εταιρικές σχέσεις που δημιουργήθηκαν από τους ίδιους οργανισμούς και χρησιμοποιήθηκαν για περισσότερα από ένα σχέδια.

⁶³ *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 54
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf

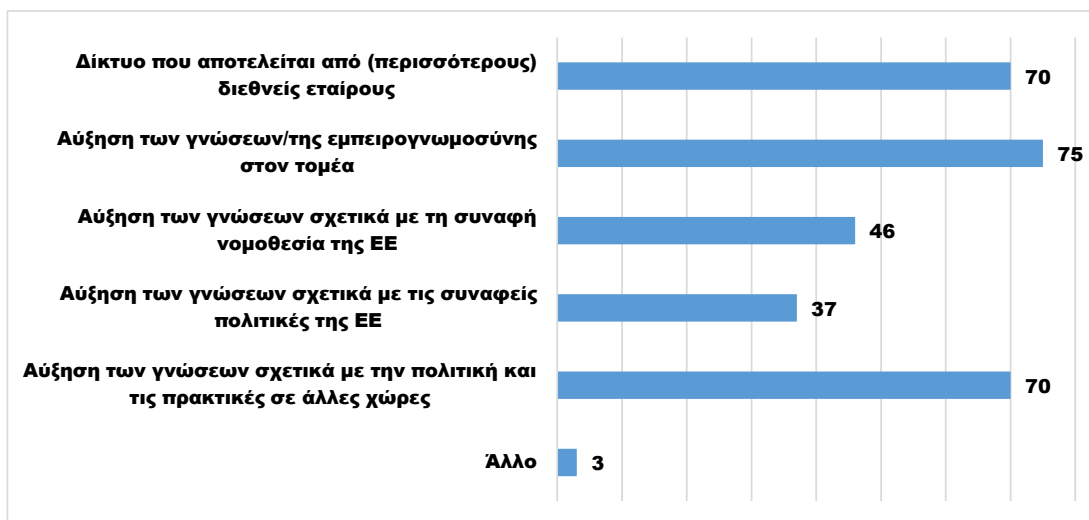
2.6.2 Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ και τους δικαιούχους των επιδοτήσεων

Η ενωσιακή προστιθέμενη αξία του προγράμματος για τους δικαιούχους των επιδοτήσεων έγκειτο στο γεγονός ότι τους παρείχε πρόσβαση σε χρηματοδότηση για την υποστήριξη της υλοποίησης των υποχρεώσεών τους δυνάμει του δικαίου της ΕΕ, π.χ. μέσω κατάρτισης, εργαλείων και έρευνας για τον προσδιορισμό ενδεχόμενων τρόπων μείωσης των εμποδίων για την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ, καθώς και για την απόκτηση των αναγκαίων γνώσεων καλών πρακτικών που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους δικαιούχους τους στην κάθε χώρα. Το πρόγραμμα διευκόλυνε επίσης τη δικαστική συνεργασία, που ωφελεί τις εθνικές αρχές και τα μέλη του δικαστικού σώματος που ενδέχεται να χρειαστεί να εργαστούν σε διακρατικές υποθέσεις ή σε υποθέσεις που αφορούν τη νομοθεσία της ΕΕ σε θέματα ποινικής δικαιοσύνης. Το πρόγραμμα υποστήριξε επίσης την αμοιβαία μάθηση μεταξύ των κρατών μελών⁶⁴.

Το διάγραμμα 2-9 δείχνει τα αποτελέσματα της διαδικτυακής έρευνας σχετικά με τις απόψεις των δικαιούχων επιδοτήσεων για τα πλεονεκτήματα των διακρατικών εταιρικών σχέσεων στο πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη».

Διάγραμμα 2-9 Στοιχεία που προσέφερε η διακρατική εταιρική σχέση στους οργανισμούς που υλοποιούν σχέδια του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη»

⁶⁴ Στο ίδιο, σ. 57.

Πηγή: Έρευνα για την εκ των υστέρων αξιολόγηση των πέντε προγραμμάτων της ΓΔ Δικαιοσύνης 2007-2013 N=59 Ερώτηση 29γ: Με ποιον τρόπο συνεισέφερε η διακρατική εταιρική σχέση στον οργανισμό σας; (παρακαλούμε επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)

Η διακρατική διάσταση του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» εξαρτιόταν επίσης ως ένα βαθμό από την ανάπτυξη καλών σχέσεων συνεργασίας στο πλαίσιο των εταιρικών σχέσεων. Από τη διαβούλευση προέκυψε ότι οι εταίροι ήταν γενικά ικανοποιημένοι από τις εταιρικές σχέσεις που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο των σχεδίων του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη». Συγκεκριμένα, οι ερωτηθέντες δήλωσαν ικανοποιημένοι από την κατανομή καθηκόντων μεταξύ των εταίρων, τον αριθμό των οργανισμών που συμμετείχαν στην υλοποίηση των σχεδίων, την ανταλλαγή εμπειριών και διδαγμάτων, καθώς και από τη γενική επικοινωνία. Περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες της διαδικτυακής έρευνας (62 %) ανέφεραν μάλιστα ότι θα ήταν χρήσιμο να συμπεριληφθούν περισσότεροι οργανισμοί από άλλα κράτη μέλη· πράγματι, αυτό ενδέχεται να είχε πολλαπλασιάσει τις θετικές επιπτώσεις τους.

Από τις 282 επιδοτήσεις δράσεων, οι 40 ήταν εθνικές. Από αυτές, οι 33 επικεντρώθηκαν στη θέσπιση συστημάτων ποινικού μητρώου συμβατών με το ECRIS. Τρία σχέδια αποσκοπούσαν στην παροχή καινοτόμων τρόπων αντιμετώπισης των ζητημάτων της ΕΕ (ήτοι μια μόνιμη δομή υποστήριξης για τους δικαστές που εργάζονται με ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης, νέες μεθόδους ερμηνείας των καταδικών και των αδικημάτων της ΕΕ και ένα σύστημα πρόληψης των αυτοκτονιών για τις εγκαταστάσεις φυλάκισης), ενώ τέσσερα σχέδια αφορούσαν μελέτες για τη χαρτογράφηση της εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ ή της κατάρτισης. Τα αποτελέσματα διαδόθηκαν σε όλες τις χώρες της ΕΕ και είχαν σαφή αξία για την ΕΕ⁶⁵.

Τέλος, μπορεί να υποτεθεί ότι σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» δεν θα είχαν αναπτυχθεί χωρίς το πρόγραμμα, δεδομένου ότι δημιούργησε ζήτηση για νέες δραστηριότητες. Οι οργανισμοί που συμμετείχαν δυσκολεύονταν να βρουν ευκαιρίες χρηματοδότησης σε εθνικό επίπεδο για να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους, ιδίως μετά την πρόσφατη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση, ή για να αναπτύξουν άλλα σχέδια στον τομέα της δικαιοσύνης. Η πλειονότητα των σχεδίων/δραστηριοτήτων δεν έλαβαν περαιτέρω χρηματοδότηση από άλλα μέσα. Επιπλέον, το 77 % των συμμετεχόντων στη διαδικτυακή έρευνα απάντησαν ότι το σχέδιο / οι δραστηριότητες δεν θα είχαν υλοποιηθεί χωρίς τη χρηματοδότηση της ΕΕ· μόνον έξι συμμετέχοντες (6 %) ανέφεραν ότι θα είχαν υλοποιηθεί ανεξάρτητα από τη

⁶⁵ Στο ίδιο.

χρηματοδότηση της ΕΕ που έλαβαν⁶⁶.

⁶⁶ Στο ίδιο, σ. 57-58.

3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνάφεια του προγράμματος⁶⁷

- Οι ειδικοί στόχοι και οι προτεραιότητες του προγράμματος ήταν σε μεγάλο βαθμό συγκεκριμένες, εφικτές και ρεαλιστικές, αλλά δεν ήταν πάντοτε μετρήσιμες ή χρονικά προσδιορισμένες.
- Το γεγονός ότι οι τομείς προτεραιότητας των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων συνοδεύονταν από περιγραφή του αναμενόμενου περιεχομένου των σχεδίων συνέβαλε στη συγκεκριμενοποίησή τους και βοήθησε τους αιτούντες να διασφαλίσουν ότι τα σχέδιά τους ήταν συναφή με τους στόχους της ΕΕ. Περαιτέρω, επειδή οι τομείς προτεραιότητας ακολουθούσαν τόσο πιστά τους στόχους του προγράμματος και τους στόχους πολιτικής της ΕΕ, ήταν πιο εύκολο οι επιλεγμένες ενέργειες να επιτύχουν και αυτούς τους στόχους.
- Οι υπηρεσίες που παρασχέθηκαν μέσω δημόσιων συμβάσεων με τη χρηματοδότηση του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» ήταν επίσης πολύ συναφείς με το πρόγραμμα και τους ευρύτερους στόχους της ΕΕ, καθώς επικεντρώθηκαν κυρίως στην ανάπτυξη εργαλείων ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (ιδίως της πύλης e-Justice και των επιμέρους στοιχείων της) ή στην έρευνα για την υποστήριξη της ανάπτυξης νομοθεσίας και πολιτικών.
- Από την ανάλυση των εντύπων αίτησης επιδότησης και των πληροφοριών που συλλέχθηκαν μέσω των διαβουλεύσεων με τους δικαιούχους των επιδοτήσεων προκύπτει ότι πολλοί δικαιούχοι επιδοτήσεων είτε δεν σχεδίασαν τα σχέδιά τους βάσει αξιολόγησης αναγκών είτε δεν παρείχαν επαρκή στοιχεία για να τεκμηριώσουν την αξιολόγηση αναγκών που συμπεριέλαβαν στο έντυπο αίτησης επιδότησης. Έτσι δημιουργείται ο κίνδυνος να υπήρχαν πιο συναφείς ή χρήσιμες προσεγγίσεις για την επίτευξη των στόχων των σχεδίων.
- Παρ' όλα αυτά, οι εκθέσεις που υποβλήθηκαν από τους δικαιούχους των επιδοτήσεων δείχνουν ότι οι τελικοί δικαιούχοι ανταποκρίθηκαν θετικά στα σχέδια, γεγονός που σημαίνει ότι έκριναν τις δράσεις συναφείς. Εντούτοις, αυτό δεν μπορεί να επαληθευτεί χωρίς να συλλεγούν οι ανεξάρτητες απόψεις των τελικών δικαιούχων.

Συνοχή και συμπληρωματικότητα

- Η συμπληρωματικότητα του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» με άλλα προγράμματα και παρεμβάσεις της ΕΕ επιτεύχθηκε σχεδόν απόλυτα, μολονότι σε ορισμένα σχέδια υπήρχε πράγματι κίνδυνος επικάλυψης με τις δραστηριότητες άλλων παρεμβάσεων της ΕΕ.
- Η συμπληρωματικότητα επιτεύχθηκε μέσω μηχανισμών που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή στο στάδιο σχεδιασμού του προγράμματος και στο στάδιο σχεδιασμού των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.
- Στα στάδια επιλογής των σχεδίων, παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων του κύκλου προγραμματισμού, η Επιτροπή δεν χρησιμοποίησε μηχανισμούς για την ενίσχυση της συμπληρωματικότητας, εκτός από την ανταλλαγή πόρων (π.χ. πύλη e-Justice) με το πρόγραμμα «Αστική δικαιοσύνη».

Αποτελεσματικότητα

- Συνολικά, οι ενέργειες που υλοποιήθηκαν έχουν καλύψει τους στόχους του προγράμματος, ιδίως τους ειδικούς στόχους για την κατάρτιση των δικαστικών και τη δικαστική συνεργασία.
- Τα σχέδια που ενθάρρυναν τη συμμετοχή φορέων χάραξης πολιτικής μέσω διαβουλεύσεων στο στάδιο του σχεδιασμού, μέσω ενημερωτικών συναντήσεων, συνεδριάσεων ή μέσω της συμμετοχής τους στη διοικητική επιτροπή του σχεδίου συνέβαλαν στην επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος του προγράμματος, που ήταν η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των σχεδίων από τους φορείς χάραξης πολιτικής για τη διαμόρφωση νέων πολιτικών ή νομοθεσίας ή για την προσαρμογή των υφιστάμενων.
- Είναι δύσκολο να αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο επιτεύχθηκαν τα αποτελέσματα των σχεδίων (σε σύγκριση με τα προβλεπόμενα αποτελέσματα). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η

⁶⁷ Στο ίδιο, σ. 59-61.

υποχρέωση των αιτούντων επιδότηση να προσδιορίσουν έναν μετρήσιμο στόχο για τα αποτελέσματά τους θεσπίστηκε από την Επιτροπή προς το τέλος του προγράμματος και δεν διατίθενται ακόμα τελικές εκθέσεις για αυτά τα σχέδια.

- Εντούτοις, βάσει των στοιχείων που ανέφεραν οι ίδιοι οι δικαιούχοι των επιδοτήσεων (σε τελικές εκθέσεις και στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων που πραγματοποιήθηκαν για τους σκοπούς της παρούσας αξιολόγησης), κατά τα φαινόμενα τα περισσότερα σχέδια (περίπου το 70 %) ήταν αποτελεσματικά όσον αφορά την επίτευξη των προβλεπόμενων αποτελεσμάτων τους, αλλά περίπου το ένα τρίτο δεν ήταν εξίσου αποτελεσματικά γιατί δεν πέτυχαν όλους τους στόχους τους.

Βιωσιμότητα

- Συνολικά, οι προσπάθειες της Επιτροπής για τη διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων ήταν περιορισμένες, με εξαίρεση τα υλικά κατάρτισης, κάποια εκ των οποίων δημοσιεύτηκαν στον δικτυακό τόπο e-Justice. Η Επιτροπή βασίστηκε κυρίως στους δικαιούχους για τη διάδοση των αποτελεσμάτων απευθείας στις ομάδες-στόχους τους, ενώ οι ανθρωπίνι πόροι της Επιτροπής αξιοποιήθηκαν κυρίως για τη χρηματοοικονομική διαχείριση.
- Είναι δύσκολο να αξιολογηθεί πλήρως η αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων διάδοσης των δικαιούχων επιδοτήσεων χωρίς διαβουλεύσεις με τις ομάδες-στόχους: οι πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των χρηστών και των ομάδων-στόχων στις τελικές εκθέσεις δεν είναι ολοκληρωμένες, καθώς η υποβολή αυτών των πληροφοριών δεν αποτελούσε υποχρέωση στο πλαίσιο του προγράμματος. Εντούτοις, το γεγονός ότι οι δραστηριότητες ήταν αποτελεσματικές όσον αφορά την προσέλκυση της προσοχής των φορέων χάραξης πολιτικής και την ενίσχυση των επαφών μεταξύ των αρχών στα διάφορα κράτη μέλη υποδηλώνει ότι η διάδοση ήταν αποτελεσματική τουλάχιστον ως ένα βαθμό.
- Από τις 219 επιδοτήσεις δράσεων και επιδοτήσεις λειτουργίας που χαρτογραφήθηκαν, για τις οποίες ήταν διαθέσιμες τελικές εκθέσεις, οι 121 (55 %) περιλάμβαναν κάποια στοιχεία βιωσιμότητας, γιατί είχε εξασφαλιστεί περαιτέρω χρηματοδότηση των σχεδίων, γιατί ορισμένες δραστηριότητες επρόκειτο να συνεχιστούν, γιατί η εταιρική σχέση επρόκειτο να συνεχιστεί (πλήρως ή εν μέρει) ή γιατί τα αποτελέσματα του σχεδίου θα εξακολουθούσαν να χρησιμοποιούνται.
- Το ποσοστό των σχεδίων (32 %) που εξασφάλισαν περαιτέρω χρηματοδότηση για τη συνέχιση του σχεδίου (σύμφωνα με τις τελικές εκθέσεις) θεωρείται ιδιαίτερα θετικό. Εντούτοις, αυτό ενδέχεται να μην είναι τόσο εντυπωσιακό, δεδομένου ότι τα αποτελέσματα που προέκυψαν από σχέδια του προγράμματος «Ποινική Δικαιοσύνη» συχνά απευθύνονταν σε εθνικές αρχές και δημόσιες υπηρεσίες, που έχουν πολλές ευκαιρίες να βρουν χρηματοδότηση για την εφαρμογή χρήσιμων αποτελεσμάτων.

Αποδοτικότητα

- Η χρηματοδότηση που διατέθηκε για το πρόγραμμα «Ποινική δικαιοσύνη» ήταν επαρκής και θα μπορούσε ενδεχομένως να είναι χαμηλότερη τόσο για τις επιδοτήσεις δράσεων όσο και για τις επιδοτήσεις λειτουργίας, λαμβάνοντας υπόψη ότι πρόκειται για ένα «νέο» πρόγραμμα, που εστιάζει σε μια «νέα» και σχετικά άπειρη ομάδα ενδιαφερομένων. Οι αναλήψεις υποχρεώσεων ήταν συστηματικά χαμηλότερες από τις αρχικές χορηγήσεις, μολονότι παρατηρήθηκαν ορισμένες βελτιώσεις.
- Βάσει των πληροφοριών που διατίθενται σχετικά με τη χρηματοδότηση, κατά τα φαινόμενα υπήρχαν αρκετά κονδύλια για την επίτευξη των στόχων των επιδοτήσεων.
- Όσον αφορά τις δυνατότητες απλούστευσης, η αποδοτικότητα της διαχείρισης της Επιτροπής αυξήθηκε με την πάροδο του χρόνου και οι εμπειρίες των δικαιούχων επιδοτήσεων από τη συνεργασία τους με την Επιτροπή ήταν θετικές.
- Το επίπεδο λεπτομέρειας που απαιτούσε το έντυπο αίτησης αυξήθηκε από την πρόσκληση του 2010 και στο εξής, γεγονός που ωφέλησε τόσο την Επιτροπή (από την άποψη της ποιότητας και της χρησιμότητας των εκθέσεων) όσο και τους αιτούντες (καθώς τους έδωσε τη

δυνατότητα να σχεδιάζουν και να εκτιμούν τις δραστηριότητές τους με περισσότερη ακρίβεια). Στις πρόσθετες λεπτομέρειες συμπεριλήφθηκαν οι ροές εργασιών. Οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων (τόσο για τις χρηματοοικονομικές όσο και για τις μη χρηματοοικονομικές πτυχές των σχεδίων) θεωρήθηκαν κατάλληλες από τη συντριπτική πλειονότητα των ερωτηθέντων (85 %). Το καθεστώς παρακολούθησης της Επιτροπής θεωρήθηκε τουλάχιστον εν μέρει ικανοποιητικό και χρήσιμο κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σχεδίου/των δραστηριοτήτων από το 79 % περίπου των ερωτηθέντων της διαδικτυακής έρευνας.

Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ

- Ο ευρωπαϊκός χαρακτήρας του προγράμματος «Ποινική δικαιοσύνη» αντικατοπτρίστηκε στην έντονη διακρατική διάστασή του με τη συμμετοχή όλων των κρατών μελών της ΕΕ.
- Οι διακρατικές εταιρικές σχέσεις συνέβαλαν επίσης στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος, π.χ. βελτίωση της διασυννοριακής συνεργασίας και συνεισφορά στην επεξεργασία και διάδοση ορθών πρακτικών και, σε μικρότερο βαθμό, σε περισσότερες γνώσεις σχετικά με τη συναφή νομοθεσία και τις πολιτικές της ΕΕ.
- Η ενωσιακή προστιθέμενη αξία του προγράμματος για τους δικαιούχους επιδοτήσεων έγκειτο επίσης στο γεγονός ότι το πρόγραμμα τους παρείχε πρόσβαση σε χρηματοδότηση για την υποστήριξη της υλοποίησης των υποχρεώσεων που υπέχουν δυνάμει του δικαίου της ΕΕ. Η παροχή κινήτρων και η διευκόλυνση της υλοποίησης των εν λόγω υποχρεώσεων — και της επίτευξης των στόχων της ΕΕ — από την ΕΕ μέσω αυτής της χρηματοδότησης θεωρείται κατάλληλη.

Βασικές συστάσεις

- Βελτίωση του καθορισμού των προτεραιοτήτων: η Επιτροπή θα πρέπει να επενδύσει περισσότερο χρόνο και ανθρώπινους πόρους στη διαδικασία καθορισμού προτεραιοτήτων, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι προτεραιότητες μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς στο πλαίσιο του προβλεπόμενου προϋπολογισμού.
- Ρεαλιστικές αξιολογήσεις των κινδύνων των σχεδίων και καλύτερες στρατηγικές μετριασμού των κινδύνων: η Επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί καλύτερα τους κινδύνους καθ' όλη τη διάρκεια του σχεδίου, για παράδειγμα ζητώντας την υποβολή σύντομων εκθέσεων προόδου που προσδιορίζουν τους πιθανούς κινδύνους που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σχεδίου.
- Αύξηση της εστίασης στην αξιολόγηση του αντικτύπου σε όλα τα επίπεδα και όχι μόνο στα αποτελέσματα, όσον αφορά την παρακολούθηση και την αξιολόγηση. Αυτή η σύσταση συμβαδίζει με την ανάγκη συλλογής, ανάλυσης και χρήσης αντικειμενικών και ανεξάρτητων στοιχείων για τη διεξαγωγή των αξιολογήσεων των σχεδίων και του προγράμματος. Αύξηση της εστίασης στην αξιολόγηση των αναγκών που αποσκοπεί να καλύψει κάθε σχέδιο.
- Διερεύνηση τρόπων για τη βελτίωση της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων και των βέλτιστων πρακτικών των σχεδίων από άλλους οργανισμούς, μεταξύ άλλων και σε άλλα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης περισσότερων πόρων για μεταφράσεις, επικοινωνία και διάδοση.
- Βελτίωση της λογικής στην οποία στηρίζονται οι παρεμβάσεις του προγράμματος: εκτός από το πεδίο εφαρμογής του προγράμματος και τους γενικούς και ειδικούς στόχους και τις προτεραιότητές του, τα είδη δράσεων και τα είδη παρεμβάσεων και μέτρων υλοποίησης, η Επιτροπή θα επιδιώξει να βελτιώσει τη λογική της παρέμβασης⁶⁸ και να καταστήσει τις σχέσεις μεταξύ του σκεπτικού, των στόχων, των συνεισφορών, των αποτελεσμάτων, των δικαιούχων, των

⁶⁸ Βλ. για παράδειγμα *Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective*. Specific programme evaluation: Criminal Justice Programme (JPEN), ICF, 28 Ιουλίου 2015, σ. 1-2
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/jpen_programme_evaluation_final_report.pdf.

αναμενόμενων αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων σαφείς, ακριβείς και συγκεκριμένες για την ενδεχόμενη συνέχιση του προγράμματος στο μέλλον.